Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

Britanijos
LIETUVIS

Nr. 39 (267) LONDONAS, 1952 m. RUGSĖJO 25 d. VI METAI

5000

Viršuje pažyméta skaitliné nereikśkia nei svarų, nei dolerių. Tai skaitliné, kurią sudaré DBLS-gos nariai, per jos penkerių metų veiklą. Šitoksai lietuvių, gyvenusių ir tebegyvenančių D. Britanijoj skaičius, peréjo per šią lietuvių susibūrimo organizaciją

Prieš savaitę naujai įstojusiai šiton organizacijon Halifaxo DBLS skyriaus narei buvo išrašyta nario knyguté su penktūkstantuoju numeriu.

Néra ši skaitliné taip jau didelé, tačiau, turint galvoje, lietuvių skaičių, gyvenančių šitame krašte, tenka pripažinti, kad tai labai ir labai didelis procentas mūsų tautiečių, supratusių reikalą veikti organizuotai, jungtis į vieną ir tik lietuviškumo pagrindą turintį branduolį, kuriame sute'pa ir įvairių politinių įsitikinimų, įvarių pasaulėžiūrų ir religijų lietuviai, atitraukti nuo vienos ir visiems lygiai brangios ir mylimos Tėvynės Lietuvos.

Nerasime šitame krašte né vieno lietuvio, nežiūrint ar jis priklauso organizacijai ar ne, kuris nenorėtų išlikti lietuviu, išlaikyti savo tautines tradicijas ir savo būdą. Nerasime lietuvio, kuriam nerūpėtų Lietuvos dalia, jos ateitis ir ten šiuo metu gyvenančių brolių kova, jų vargai ir jų lūkesčiai laisvės dienų. Ir tie, kurie priklauso ir lygiai tiek pat tie, kurie dėl bet kurių priežasčių nepriklauso, budami to paties kamieno atžalomis, gyvename tuo pačiu noru ir siekiame to paties tikslo. Tačiau būtų visiškai beprasminga kalbėti apie naudą, reikšmę ir pasisekimus dirbant pavieniui ir dirbant organizuotai. Užtenka tik stabteléti ties klausimu: kokia padėtis būtų visų mūsų, gyvenančių šitame kraste, jei prieš penkeris metus nebūtų susiorganizavusi DBLS-ga?! Čia, šitame straipsnelyje neįmanu ir, pagaliau, néra reikalo, minėti tų visų darbų, kurie padaryti ir tebedaromi tos organizacijos narių, kurių net penki tūkstančiai yra buvę.

Šiandien mūsų eilės praretėjo. Pora tūkstančių ir su kaupu, buvusių DBLS narių išemigravo, išsiveždami DBLS-gos organizuotumo, tolerancijos, kitų nuomonės gerbimo pavyzdžius ir patyrimą. Buvę DBLS-gos nariai, nuvykę į Kanadą émėsi to paties organizacinio darbo ir šiandien Kanados lietuviai, po ilgo ir nevaisingo tūpčiojimo vietoje, susibūrė į vieną organizaciją, vadovaujamą vieno mūsų penktūkstantinės šeimos nario, buv. Coventrio Apygardos pirmininko, DBLS-gos Tarybos nario, veikiaus ir visų gerbiamo J. Ma'ulionio.

Néra šeimos be dūmų, nerasime organizacijos be šešelio, nes tie, kurie dirba yra tokie pat mirtingieji, kaip ir tie, kurie juos įgalina dirbti. Yra tik viena taisyklė, neturinti išimčių: žiūréti į dirbančiuosius iš arti ar iš toli yra daug lengviau, negu pačiam veikti. Jei DBLS-gos veikloje ir iškyla koks nors mažmožis, tai jis „reikšmingas" tol, kol išsiaiškinama. Kiekvienas DBLS-gos narys, o ypač naujai įstojantysis turétų žinoti, kad DBLS-gos uždavinys ir tikslas — rūpintis tuo, kuo tik lietuvis turi rūpintis išeinant iš lietuvybės išlaikymo, mūsų tautos teisių gynimo ir savitarpio visokeriopos pagalbos reikalo. .. DBLS-gos narių šeimon kviečiamas kiekvienas lietuvis, nešiojas savo širdyje aukščiau pažymétas tos organizacijos tikslus, be jo politinių, pasaulėžiūros ir religinių įsitikinimų skirtumo. B.D.

Bonna. Vakarų Vokietijos vyriausybė suorganizavo specialiame traukinyje parodą, vaizduojančią Rytų Vokietijos vokiečių gyvenimą. Rytų Vokietijoje sovietai įrengė 10 koncentracijos stovyklų, kuriuose kalinama 40.000 politinių kalinių.

PLB SUVAŽIAVIMAS LONDONE

(Tęsinys iš pereito numerio)

VOKIETIJOS BENDRUOMENĖS PIRMININKO P. ZUNDĖS PRANEŠIMAS

Lietuvių bendruomené Vokietijoje yra viena skaitlingiausių visoje Europoje. Šiuo metu Vokietijoje yra 7797 lietuviai, gyveną trijose zonose: britų zonoje — 4342, amerikiečių — 3210 ir prancūzų 245 lietuviai. Neskaitant pavieniai gyvenančių, iš viso turima 122 apylinkes ir seniūnijas. Daugumas Vokietijoje pasilikusių lietuvių yra nedarbingi, o tie, kurie ir galétų dirbti, sunkiai gauna bet kokį darbą. Todėl, suprantama, kad Vokietijoje gyvenantieji lietuviai yra nepalyginti didesniame varge, negu kur kitur.

Vienas didžiųjų bendruomenės vadovybės rūpesčių — koncentruoti lietuvius į didesnes grupes, kad tuo būdu būtų galima daugiau pagelbėti ir, suprantama, gyvenant didesnėmis kolonijomis, žymiai geriau gintis nuo nutautėjimo, kuris ir Vokietijoje pasilikusiems lietuviams yra nepaprastai pavojingas. Šiais metais yra pasiekta ir konkretesnių rezultatų: gauta iš vokiečių vyriausybės pažadas Reina vidupyje pastatyti 50 lietuvių šeimoms sodybą. Tai būtų užuomazga. Į šitokias sodybas pirmoje eilėje būtų gabenami letuviai iš Schleswig - Holsteino, kur pasilikę lietuviai gyvena nepaprastai skurdžiuose sąlygose Tokių kolonijų statyboms duodami kreditai, tačiau reikia turéti pradinis nedidelis kapitalas. Tuo reikalu tartasi su Tremtinių banku Bonnoje ir Aukšt. Komisaras yra pažadėjęs lietuviams šitame reikale pagelbėti.

Vokietijoje pasilikusių lietuvių mirtingumas yra neproporcingai didelis, turint galvoje, kad čia pasiliko vyresniojo amžiaus žmonės, ligonys, invalidai. Be to, ši mirtingumą dar padidina ir nenormalus stovyklinis gyvenimas ir prasta mityba.

GIMNAZIJA

Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas labai plačiai ir vaizdžiai nupasakojo Vasario 16 Gimnazijos užuomazgą, jos kūrimosi dienas, sunkius laikotarpius, kada gimnazijos egzistavimas kabojo ant plauko. Būta dienų, kada rytojaus rytui mokiniams neturėta nė vieno kepalo duonos, ka bekalbėti apie mokytojams atlyginimus ir kitus būtiniausius šiai institucijai išlaikyti reikalus. Tačiau tos sunkios dienos jau praėjusios ir šiandien Vasario 16 lietuvių gimnazija, dėka susipratusių lietuvių paramos, tas mažasis lietuvybės švyturys šviečia tremties gyvenime. Jokia kita bendruomené, keleriopai gausingesnė ir turtingesnė nieko panašaus neturi, todėl nenuostabu, kad ši lietuviškumo sala didelio susidomėjimo sukelia svetimųjų spaudoje ir néra savaitės, kad jos neaplankytų keliolika užsienio laikraštininkų.

Šiuo metu 16 Vasario gimnazijoje yra 114 moksleiviai, 14 mokytojų. Gimnazijai vadovauja direktorius A. Giedraitis. 104 mokiniai turi nuolatinius savo rėmėjus, kurių skaičius siekia 2000 lietuvių. Jie reguliariai moka savanoriško mokesčio po 1 dolerį per mėnesį. Tik jų dėka ši gimnazija gyvena ir, néra abejonės, kad ji tobulės. Be tų dviejų tūkstančių lietuvių, ją remia Balfas ir mažesnėmisės,kį ėaaeivna, jygrnerbdoa nėmis aukomis kitos organizacijos. Vienam mėnesiui gimnazijos išlaikymas atsieina 7.000 DM. Didžiuoju rūpesčiu yra gimnazijos perkėlimas ir tinkamesnes patalpas ir saugesnę vietą. Dedamos pastangos ja perkeldinti prie Frankfurto ir į nuosavus rūmus. Uždavinys didelis, tačiau yra konkrečių vilčių, kad jis bus įgyvendintas.

PRADŽIOS MOKYKLOS

Kur yra lietuvių vaikų ir šiokios tokios sąlygos — veikia ir pardžios mokyklos. Tokių mokyklų esama: Wehene, Diepholze, Memmingene ir Munchene. Viso tose mokyklose yra 86 mokiniai. Augustdorfe, Geestachte ir Neustadte veikia taip vadinamos vargo mokyklos, kuriose vaikai vakarais mokosi lietuvių kalbos, istorijos, krašto pažinimo ir kitų dalykų. Vargo mokyklas lanko 37 mokiniai. Tiek vargo mokykloms, tiek vaikų darželiams reikalinga parama. Tam tikslui Krašto Valdyba yra išleidusi ir platina „Vargo mokyklos" ženklelius,, kurie platinami įvairiuose kraštuose. Didžioji už ženklelius pajamų dalis — 65 proc. eina Krašto Valdybos sąskaiton, likusieji 35 proc. kraštui, kuriame tie ženkleliai platinami. Tokiu būdu, tikimasi, kad ir kituose kraštuose šie ženkliai šiek tiek prisidės prie kovos už lietuvybės išlaikymą.

KNYGYNĖLIAI IR LEIDYKLA

Iš turimų Valdybos sandėliuose knygų atsargų buvo sukomplektuota ir apylinkėms išsiuntinėta 60 knygynėlių po 40 knygų ir 20 knygynėlių po 65 knygas. Be to sudaryta centriné biblioteka iš buvusios Kybartų gimnazijos bibliotekos likučių ir tremtyje išleistų knygų. Bibliotekoje turima 1956 lietuviškas knygas.

Krašto Valdyba turi savo knygų leidyklą, kuri veikia autonomiškai, tik Krašto Valdybos prižiūrima. Ši leidykla pirmoje eilėje stengėsi išleisti eilę vaikų literatūros knygų. Neseniai ši leidykla sujungta su D. Britanijos Lietuvių Namų leidykla ir ateityje knygos bus leidžiamos bendromis jėgomis. Stengiamasi taip pat koordinavimo ir su kitomis lietuviškomis leidyklomis.

Kiek plačiau P. Zundė suvažiavimo dalyviams nupasakojo apie kitą autonominį organą — informacinį biurą, kurio uždavinys yra periodiškai informuoti kituose kraštuose gyvenančius tautiečius apie lietuvių gyvenimą Vokietijoje ir Krašto Valdybos planus ir darbus. Šis informacinis biuras parūpina atitinkamomis progomis straipsnius vokiečių spaudai ir taip pat surenka žinias iš vokiečių belaisvių, grįžusių iš Lietuvos.

BELGIJOS PLB PIRMININKO PRANEŠIMAS (RAŠTU)

Neskaitant keletos šeimų, atvykusių prieš karą, 1947 m. visoje Belgijoje buvo per 1200 lietuvių. Nuo to laiko tas skaičius pradėjo tirpti. Dabar teliko vos 250. Daugumas išemigravo į JAV, Kanadą, Australiją, kiti grįžo Vokietijon, vienas kitas įstojo į prancūzų Svetimšalių Legijoną ir pan.

DARBAS

Išskyrus keliolika lietuvių, dirbančių sunkioje metalo pramonėje, likusieji turi lįsti po kilometrą į anglies kasyklų šachtas. Darbo sąlygas niekas vaizdžiai ir realiai negali aprašyti — reikia pačiam pergyventi. Ne vieną lietuvį pirmomis darbo dienomis tekdavo draugams išnešti pusgyvį. Dažnos nelaimės lydi angliakasius, tačiau lietuvius jos mažai palietė. Per šešis metus kasyklose žuvo tik du lietuviai, bet sveikatos netekusių yra labai daug.

PRAGYVENIMAS

Limburgo provincijoje šeimos gauna iš kasyklos labai gerus butus neperaukštomis kainomis, kitur — reikia patiems susirasti. Butų maža ir kainos aukštos. Viengungiams sunkiau, — turi gyventi kasyklų ar privačių asmenu išlaikomose kantinose, blogose sąlygose. Privačiai gyvenantieji viengungiai, maistą gaminasi patys. Uždarbiai kasyklose aukštesni kaip kitose darbo šakose, tačiau maistas brangus ir nedaug kas belieka.

Belgijos lietuviai, daugiausia vyrai. Trūksta lietuvaičių.

KULTŪRINIS GYVENIMAS

Mažėjant lietuvių skaičiui, pirmiausiai dingo kultūrinės pajėgos. Jeigu anksčiau Liože ar Limburge lietuviai šauniai pasirodydavo savo chorais, tautiniais, meno grupėmis, tai dabar švenčių minėjimai ir jų programos užpildomos lietuviškomis plokštelėmis, kalbomis, deklamacijomis, bendromis dainomis ir tuo kas dar galima suorganizuoti iš pavargusių krūtinių, rankų ir norų.

Pamaldos — tai lietuviškos šviesios valandėlės suodino gyvenimo dienose. Suėję pagarbina Dievą, nusiperka lietuviškų knygų ir laikraščių pasišnekučiuoja.

Trūkstant lietuviškų kampelių, pramogų ir užsiėmimų, telieka kinas, kavinės ir barai, kur ne vienas praleidžia ne tik savo laisvas valandas, bet ir uždarbį.

MOKSLAS

Lietuvių vaikų labai mažai. Liežo apylinkėje veikia viena mokykla, — Vargo Mokyklėlė, vedama benediktinės Ses. Agnietės. Galime pasigirti. kad gana daug šeimų patys mokina savo vaikus lietuviško rašto. Šeimos, kurių vaikai lanko vien belgiškas mokyklas, su vaikais lietuviškai jau negali susikalbėti.

Išskyrus keletą entuziastų, niekas nelanko jokių amatų mokyklų. Kas išmoksta kokį amatą, ar įsigyja profesiją, niekur negali to panaudoti, nes užsieniečiui neleidžia savarankiškai dirbti.

MŪSŲ DŽIAUGSMAS

Lietuviai atjaučia ir padeda tiems, kurie mokinasi. Visą laiką keletas lietuvių studijuoja Liuveno universitete. Vieni jų jau baigė, kiti dar tebetęsia.

Lietuvių džiaugsmui šiemet Liuveno universitetą baigė labai gerais rezultatais prekybos, finansų ir bankų vedimo technikos laipsniu Inž. Paulius Povilaitis. Iš JAV atvykęs stud. J. Navickas studijuoja filosofiją. Kun. J. Dėdinas socialinius mokslus. Jaunas studentas Kaz. Petraitis, dėl sveikatos turėjo nutraukti studijas ir dabar gydosi Eupeno sanatorijoje. Studentai veikliai pasireiškia lietuvių kultūriniame gyvenime.

Belgijos Lietuvių Bendruomené šiemet sulaukė dviejų naujų kunigų. Kun. J. Lukošiūnas baigęs Malino seminarijos teologijos studijas ir prancūziškonas Tėv. P. Baltakis. Lietuviai maloniai jaunus kunigus sutiko ir parengė jiems gražias primicijas. Kun. J. Lukošiūnas tikisi toliau testi filosofijos studijas, Liuveno universitete.

Spausdintas žodis — mūsų džiaugsmas. Liuvene leidžiamas vienintelis Belgijos lietuvių laikraštis „Gimtoji Šalis". Sumažėjus lietuvių skaičiui, buvo manyta sujungti „Gimtoji Šalis" su „Britanijos Lietuviu". Kol kas liko kaip buvo, nes Belgijos lietuviai nenorėjo likti be savo laikraščio.

Galime pasigirti prieš viso pasaulio lietuvius, kad Belgijoj bene gausiausiai skaitomi laikraščiai ir daugiausia išperkama knygų. „Britanijos Lietuvis" lanko be-

(Nukelta į 4-tą pusl.)

7 DIENOS

Paryžius. Britų ministeris pirmininkas, V. Churchillis, atostogauja pietų Prancūzijoje. Atostogų metu Churchillis vienu laiku kurie net du paveikslus.

Stockholmas. Švedijos parlamento rinkimuose,įvykusiuose pereitą sekmadienį, komunistai neteko trijų vietų. Anksčiau komunistai turėję 8 vietas, dabar tik 5.

Belgradas. Britų užsienio reikalų ministeris Edenas spaudos atstovams pareiškė, kad premjeras Churchillis pakvietęs marš. Tito į Londoną. Kuriuo metu ši Tito viešnagė įvyksianti, dar nenustatyta, tačiau ji įvyksianti tik po D. Britanijos karalienės vainikavimo.

Lapkričio mėn. Jugoslavijos kompartija šaukia kongresą, kurio metu bus pakeista konstitucija ir po to Tito bus išrinktas respublikos prezidentu.

Kairas. Britų ambasadorius Kaire, Stevensonas, turėjo ilgesnę konferenciją su gen. Neguib. Po konferencijos gen. Neguib pareiškė, kad Egipto karinės misijos atvyksiančios į D. Britaniją karo mokslams tęsti. Tos konferencijos metu buvo taip pat tartasi dėl britų ginklų tiekimo Egipto armijai.

Frankfurtas. Amerikiečių keleivinis lėktuvas „Super-Six Clipper" be nutupimo perskrido iš New Yorko į Frankfurtą per 12 valandų ir 42 minutes su 75 amerikiečių karių žmonomis ir 5 vaikais.

Londonas. Statistikos žiniomis paskutiniųjų dviejų mėnesių bėgyje D. Britanijoje susisiekimo nelaimėse žuvo 878 žmonės. Iš viso per šį laikotarpį įvyko 41.807 susisiekimo nelaimės.

Londonas. Buv. Attlee vyriausybės narys, švietimo ministeris, George Tomlinson, miré, sulaukęs 62 m. amžiaus. Tai buvo pirmasis britų švietimo ministeris, kuris buvo baigęs tik pradžios mokyklą. Tačiau jo nuveikti švietimo srityje darbai vaizdžiai liudija, kad savo gabumais jis pralenkęs ministerius, baigusius aukštuosius mokslus.

Londonas. Policija suėmė vengrą, Imre Kilyen, kuris yra kaltinamas už savo trijų mėnesių sūnaus Juozo nužudymą. Kilyen yra vedęs 23 m. lietuvaitę. Kūdikio lavonas buvo rastas Prestwich, Lancs. parke, užkastas dviejų pėdų gilumo duobėje.

New Yorkas. Dvylika pašto ženklų, atspausdintų 1845 — 1847 m. parduota už 3.750 dolerių.

Tokio. Karinė sąjungininkų vadovybė pradėjusi paruošiamuosius darbus trečiajai žiemos ofenzyvai, kadangi neturima vilčių, kad derybos dėl Korėjoje vykstančių karo paliaubų atneštų bet kokių konkrečių rezultatų.

Coventry. Dirbtinio šilko fabrikuose šiuo metu pagérėjusi darbo paklausa. Taip pat ir kituose Midlando tekstilės fabrikuose jaučiamas gyvesnis darbas.

Tokio. Japonų vyriausybė po ilgesnio laiko derybų iškrausté iš Tokio 24 sovietų misijos narius, kurie jau nuo seniai buvo įtuoliuoti.

Viena. Britų užsienio reikalų ministeris Edenas, viešėjęs Jugoslavijoe ir Italijoje, atvyko į Vieną pasitarimams su Austrijos vyriausybės nariais.

Vašingtonas. Gen. Bradley pareiškė, kad véliau ar anksčiau Amerika turėsianti perduoti atominio karo paslaptis sąjungininkų karo vadovybei, Europoje. Kalbėdamas apie atominius ginklus, gen. Bradley pabrėžė, kad atominiai ginklai turėsią didelės reikšmės Europos gynime, tačiau jie negalės pavaduoti skaitlingos sausumos ir oro kariuomenės.

Londonas. Cardife ir Liverpoolyje gyveną 400 britų atsarginiai gavo šaukimus 24 valandų bėgyje prisistatyti į nurodytas vietas. Šeštadienio vakare jie jau buvo virš Vokietijos. Parašiutais nuleisti jie atliko tam tikrus sprogdinimo uždavinius ir sekmadienį vėl jie buvo atgabenti į D. Britaniją. Pirmadienį atsarginiai ėjo į savo kasdieninį darbą.

Ankara. Jugoslavijos karinė misija tarėsi su Graikijos ir Turkijos vyriausybėmis dėl bendrų šių trijų kraštų kariuomenės pratimų.

Londonas. Šį ketvirtadienį penki persų laikraštininkai atskrido į Londoną vieno mėnesio vizitui. Atvykę laikraštininkai bus britų užsienio reikalų ministerijos svečiai. Vienas atvykusių laikraštininkų pareiškė: „Mes girdėjome, kad Anglija yra pavyzdingos demokratijos kraštas. Avykome pažiūréti, kaip šitai yra daroma".

Philadelphia. Bokso rungtynes tarp buv. sunkaus svorio meisterio Joe Walcott ir italų kilmės Rocky Marciano tryliktame runde laimėjo Marciano. Tai pirmas baltasis sunkaus svorio boksininkas; laimėjęs meisterio vardą per paskutiniuosius 15 metų.

New Yorkas. 36 laikraštininkai ir radio reporteriai pirmą kartą išskrido „iškylon" per šiaurės ašigalį, aplankyti Grenlandijoje esančių amerikiečių karo aviacijos bazę.

Sidnejus. Pereitą savaitę netikėtai Australijos rinkose paliko vilnos kainos iki 5 ir daugiau procentų. Rinkose susidariusi atsarga buvo išpirkta.

EISENHOWERIS VĖL KALBA APIE IŠLAISVINIMĄ

Gen. Eisenhoweris, kalbėdamas Cincinati, puolė Trumano, ir Achesono vedamą užsienio politiką. Savo konkurentą — Stevensoną, Eisenhoweris apibūdina, kaip žmogų,, kuriam trūksta nusistatymo kovoje su komunizmu ir jis, generolo žodžiais, esąs „silpnos dvasios žmogus".

Kalbėdamas apie Maskvos pavergtų tautų išlaisvinimą, Eisenhoweris pasakė:

„JAV turės pirmaujantį vaidmenį pasaulyje tik tada, jei jos pasiliks ištikimos savo principams. Tie principai neleidžia JAV sutikti su bet kurios tautos pavergimu. Mūsų principai reikalauja, kad mes panaudotume politinius, ūkinius ir psichologinius būdus išsilaisvinimo dvasiai palaikyti tautose, pavergtose komunistų."

Atsakęs į Stevensono mestus jo adresu priekaištus ir kritikuodamas dabartinės administracijos darbus, gen. Eisenhoweris klausia: „Ar iš tikrųjų JAV, mokėdamos milijardus dolerių Vakarų Europos ūkiniam ir militariniam atstatymui tiki, kad tuo būdu gali sulaukyti toli siekiančių pasekų be Rytu Europos opozicijos?

CHARLIE CHAPLIN LONDONE

Šią savaitę iš JAV ilgesniam laikui į D. Britaniją atvyko žinomas filmų artistas, Charlie Chaplin. Sensaciją sukėlė žinia, kad JAV vyr. prokuroras svarstąs klausimą, ar iš viso Chaplinui bus leista grįžti Amerikon, dėl įtarimo, kad jis gerokai kryptelėjęs į kairę.

Britų laikraštininkams Chaplin'as atsakė, kad jis niekad nieko bendro neturėjęs su politika ir nenoris jokios revoliucijos, o tiktai daugiau gaminti filmų.

Waterloo stotyje Chaplin'ą sutiko minia londoniečių, šimtai foto ir spaudos korespondentų.

LELĖS BE KOJU . . .

Komunistų radio propaganda.
RAŠO HALLIDAY SUTHERLAND.

(Dr. Halliday Sutherlando paskutinė knyga „Spanish Journey" yra išleista Hollis and Carter Londone. Jo pirmoji knyga „Arches of the Years", išleista Geofrey Bles, yar išversta į aštuonias svetimas kalbas).

Užsienio radio transliacijos iš Varšuvos, Sofijos, Budapešto ir Pragos yra beveik identiškos su transliacijomis iš Maskvos. Klausytojai yra užtvindomi Sovietų Sąjungos materialinės pažangos statistikomis. Šitos transliacijos yra niūrios, nes jom stinga to, kas galėtų žmogų suinteresuoti. Mes sužinome kiek milijonų kubinių pėdų žemės buvo iškasta pravedant Volgos Dono kanalą, bet ten nieko nėra sakoma apie darbininkus, kurie staté kanalą, apie jų skaičių, jų atlyginimus ir **jų mirtingumą.**

Neprasiveržia iš už geležinės uždangos radio bangomis ir juokas, nes jumoras nusmuko ten iki žemiausio lygio. Kaip pavyzdį, paimkime kad ir šitokią linksmą pasaką iš vieno rusų magazino. **Turtinga ir dikta amerikonė,** To kio mokykloje, dalina mokinėms nuogas lėles. Ji pasiūlo premiją už geriausiai aprengtą lėlę. Kai jį grįžta, nustebusi mato, kad visos lėlės aprengtos vienodai — kimonais. Kiekviena lėlė, tačiau, turi po nutrauktą galūnę. Ponia prašo paaiškinimo. Vyriausia mokinė paaiškina: — „Šios lėlės primena, ką amerikiečiai padarė su mūsų kareiviais japonais".

Šis jumoro šedevras buvo transliuotas į pasaulį visomis kalbomis.

Komunistų radio šiuo metu reikalauja, kad geros valios vyrai ir moterys, nežiūrint jų politinio įsitikinimo ir religijos, jungtųsi prie Rusijos „kovai už taiką". Ypatingai įtikinamai skamba jausmingas atsišaukimas ispanų kalba „La Lucha por la Paz". Tiesiog galima užmiršti, kad Kremlius finansuoja agresyvinį karą Korėjoje, Malajuose ir Indo-Kinijoje, arba, kad Stalinas, kaip ir Leninas, yra pareiškęs savo tikėjimą sklandaus, ilgo ir nuolatinio melo, sekmingumu.

Daug saugiau ir išmintingiau yra suvokti, kad Rusijos taikos propaganda turi tris nepaskelbtus tikslus:

1. Užkariauti pasaulį, nenustojant nė vieno rusų kareivio, kaip ji jau padarė su puse Europos;

2. Įtikinti balsuotojus vakarų demokratiniuose kraštuose, kad apsiginklavimo našta yra nereikalinga;

3. Užtikrinti, kad tie balsuotojai pasipriešins bet kuriam karui, turinčiam tikslą sustabdyti tolimesnę agresiją.

Atrodo. kad Kremlius yra įsitikinęs, jog ši politika bus sėkminga. Tai rodo rusų atsakymas į Eisenhoverio pareiškimą, kuris rugpjūčio 25 d. jis pareiškė, kad „mes nenurimsime kol drumzlinas agresyvinio komunizmo tvanas neatslūgs į savo pirmykštes ribas". „Maskvos radio tuojau atsakė: — „Jei jis nori ką nors pabaidyti, tego pirma pabaido varnas savo nuosavame darže". Jeigu gen. Eisenhoveris neišgąsdino Rusijos, tai jis tikriausiai išgąsdino kai kurių laikraščių redaktorius vakaruose. Jie tuojau pradėjo pranašauti išlaisvinimo karą.

Pagal katalikų moralistus suvereninės valstybės teisė pradėti išlaisvinimo karą gali būti išvesta iš pasisakymo „nekaltųjų pavergimo faktas, jei jie kenčia nekaltai, yra lygus karo nelaimei, ypatingai jei jų negalima išgelbėti kitu būdu" (Catholic Encyclopae dia Vol. XV 542 psl.). Tai yra sunkus sprendimas, prie kurio norėčiau pridėti tikrumą pergalės. Išeidama į antrą pasaulinį karą Britanija pasistaté tikslą išvaduoti Lenkiją. Tuo tarpu Jaltoje verčiami Rooseveltas ir Churchillis perdavė Lenkiją iš Hitlerio Stalinui.

Šiandien Stalino imperija yra daug didesnė, bet mažiau saugi. Po pirmojo pasaulinio karo Baltijos valstybės išsivadavo iš šimtmečius trukusios caristinės dominacijos. Trečiajame pasauliniame kare jos ir Balkanų valstybės sieks savo tautinės nepriklausomybės. Dar daugiau. Rusijoje yra 15 milionų vergų koncentracinėse stovyklose. Žinoma, ten yra ir 15 milionų atkaklių valdžios priešų jų tarpe jų giminių ir draugų. Jis, kuris valdo baimės pagalba, turi ir pats bijoti.

Belgrado radio žinioms reikia skirti ypatingo dėmesio, nes Jugoslavija yra šiapus geležinės uždangos. Net ir tokiai padėčiai esant, aštuoni irkluotojai, kuriuos Jugoslavija prieš kelis mėn. pasiuntė į Olimpijadą Helsinkyje, atsisaké grįžti ir paprašé azilio teisės Vakarų Vokietijoje. Maršalas Tito neseniai painformavo švedų žurnalistų grupę, kad Jugoslavija yra socialistinė valstybė ir nesikiša į kitų valstybių vidaus reikalus. Tačiau tai neatinka tiesai, kas liečia Ispaniją. Transliacijos iš Belgrado ispanų kalba yra vedamos ispano labai malonaus balso tembro. Jis pasakoja ispanų „demokratams", kad jie padaré klaidą, priimdami Rusijos pagalbą civiliniame kare. Rusija būtų padariusi ispaniją savo satelitu. Ispanai turétų paversti savo kraštą tautine komunistine valstybe. Tada Ispanija, kaip ir Jugoslavija, galétų naudotis Britanijos ir JAV draugiškumu. Labai naivus argumentas, bet ne naivesnis, negu britų politika, kuria šis argumentas yra pagrįstas.

Britanija duoda Jugoslavijai sprausminius lėktuvus ir dešimtis milijonų svarų, bet prišinasi amerikiečių siūlomai pagalbai Ispanijai. Maršalui Tito britai mandagūs, nes tikisi, kad esant reikalui, jis kariaus prieš Staliną. Generolui Franco nemandagūs nors jis, Ispanijos kautynių laukuose, nušlavé 100.000 Kremliaus klapčiukų „Tarptautinę Brigadą". Britai taip pat užmiršo, kad praėjusiame kare Prancūzija sugniužo po 14 d., Rusijos užpulta ji gali sugniužti per tokį pat valandų skaičių. Tuo tarpu už Pirenėjų bastijono yra antikomunistinė Ispanija, šiuo metu išjungta iš Atlanto Pakto, dėl priežasčių. kurios yra nesąmonė. Vienas ispanas pasaké: „Aš tikiuosi, kad Tito neužsirekomenduos. kaip labai nevykęs pokštas".

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Balys Rukša — „UGNIES PARDAVĖJAS". Poezija. Iliustruota V. Bričkaus. Išleido „Baltijos" leidykla, Kanadoje. 96 psl. Kaina nepažymėta.

MARGUTIS 1952 m. Rugpjūčio Nr. 8. Ménesinis iliustruotas žurnalas.

PELĖDA — Juokdarybos Susivienijimo Ménesinis Organas. Liepos — rūgpjūčio numeris. Leidžiamas Chicagoje.

TĖVIŠKĖS AIDAS — iliustruotas žurnalas. 1952 m. liepos mén. Nr. 1. „Pelédos" ménesinis priedas. Redaguoja A. Vilainis. Leidžia „Nemuno" leidykla.

„DARBO RANKOS" — Vyr. Redaktorius J. Masiulis. Leidžia D.L.S-ga Prancūzijoje savo nariams ir prijaučiantiems. Rugsėjo mén. Nr. 1-2.

TECHNIKOS ŽODIS Nr. 8. 1052 m. rugpjūčio mén. Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-ga Chicagoje. Technikinės spaudos sekcija.

JAUNIMO RATELIS — Lietuviškojo evengeliškojo jaunimo laikraštis. — 1952 m. rugpjūčio Nr. 7. Redaguoja Kasparas Dirksaitis.

LIETUVA — Politikos Žurnalas. 1952 m. Liepos — rugsėjo mén. Nr. 1. Leidžia — Patariamoji Lietuvių Grupė bendradarbiaudama su Laisvosios Europos Komitetu.

Redakcinės Kolegijos nariai — Juozas Audėnas, Dr. Bronius Nemickas, Vincas Rastenis, Vytautas Vaitiekūnas. Išeina kas trys ménesiai. Atskiro Nr. kaina — c.

TRIUKŠMINGAS LITERATŪRINIS LEIDINYS

„Literatūros Lankai", leidžiamas Amerikoje, gautas čia. 5 šil. Platina Manchesteryje K. Barauskas ir A. Gerdžiūnas, Birminghame P. Dragūnas.

ISTORIJOS IVYKIAI

VIETOJE FELJETONO

1

Turime daug poetų, tik nevisi vienodai rašo.

Didesnė jų pusė rašo apie gėles ir šieną, apie akis ir mergaitę, debesėlius ir lietų. Labai maža dalis rašo apie aktualius dalykus, kurie šiandien madoje.

Lietuvoje dabar dainuoja apie Staliną. Juo kas garsiau ir begėdiškiau šaukia, juo greičiau premiją gauna. Norite įrodymų? Prašau. „Tėvynės (Rusijos) balso" 16 nr., atspausdintam „for export only", skaitome:

„Už puikius literatūros ir mero kūrinius bei įžymią meninę veiklą daugelis lietuvių rašytojų... yra susilaukę aukšto įvertinimo — jiems paskirtos Stalininės premijos. Stalininių premijų laureatų tarpe yra... rašytojai Tilvytis, Guzevičius ir Venclova..."

Ką, tiktai trys? Mes siūlome ir ketvirtą: **Balį Pavabalį,** kuris, gyvendamas „imperialistinių žmonijos priešų gaujos" (skaityk „T. balso" 14 nr. vedamąjį) Amerikoje tarpe, sukūrė naują poemą „Staline, tėve mūsų" socialistinę turiniu, tautinę — forma).

Cit, anot Liudo Giros, paklausykime:

Stalino vardas — plienu rašytas,
šienu kaišytas, pienu paišytas,
ir apsodintas jis baravykais,
ir apipintas dešrų vainikais.
Net ir pats velnias lenkias prieš [Staliną:
daugiau už velnią žmonių jis [kalina.

Stalino ūsai tai, brač, ne tavo.
Niekas jų ilgio neišmatavo.
Vienas jų galas net už Amuro,
antras — pakampej Brooklyno [muro.
Apraizgęs kampą, į vidų selina,
idant ir tujei garbintum [Stalina...

Na, ką? Ar ne rimtas kandidatas į „stalininių premijų laureatų tarpą", kaip gražiai išsireiškia „T. Balso" redaktorius?!

2

Bet gana su „for export only" laikraštpalaikiu, kaip jokia premija tuo tarpu neapdovanotas A. Skindys tvirtina. Jis, vargšas, labai teisingai tvirtina: „Ką veiktų plunksnagraužiai (mes pridedame: iš „Tėvynės balso" raudonojo kolektyvo), jei DP lietuviai vyktų iš Anglijos į Tėvynę, kam jie pardavinėtų savo melus?" (T.B. 12 nr.) Juk Lietuvoje niekas netiki, kad ten džiaugiasi saule laimingiausi žmonės pasaulyje...

Mes verčiau pavartykime „Daily Express" ir paskaitykime, ką šio krašto septyni kvakeriai Rusijoje pamatė. Rugsėjo 11 d. nr. skelbiamas trumpas reportažas: „Viskas tvarkoje, tik ne Stalinas" (taip. but no Stalin!).

Šitas didžiulis dienraštis, taupydamas vietą skelbimui apie „Kellogg's Corn Flakes" (o, nieko sau skiedrelės!), kvakerių 150 psl. kelionių įspūdžių knygą atpasakojo 23 eilutės:

Sovietų lėktuvas, kuris kvakerius gabeno iš Pragos į Maskvą, buvo patogus ir gerai skrido, bet... „jame nebuvo saugumo diržų, patarnautojų ar šeimininkių ir mažiau atsargumo kaip Vakaruose".

Maskvos viešbutyje kiekvienas kvakeris turėjo salonėlį, miegamąjį ir vonią ištaigingai apstatytą, bet... „toliau nuo miesto centro pasiliko apgriuvusios medinės bakūžės ir duobėti keliai".

Misijai nebuvo iš anksto numatytos programos ir beveik kiekvienas noras — išskyrus pamatyti Stalin — buvo išpildytas, bet... „jie turėjo turėti tarptautinius... pasus ir raštišką leidimą aplankyti Leningradą ir Kijevą"...

Kągi, labai neįspūdingi ir nekonkretizuoti įspūdžiai iš tos pasakiškos Rusijos. Verčiau reikėjo aplankyti Lietuvą ir gauti raštišką leidimą aplankyti Ukmergės ir Kovarsko rajonų kolchozus. Tada bent įsitikintų, kad „su centru Ukmergėje organizuojamas antras respublikoje Lietuvos baltųjų kiaulių veislynas"... (T.L. 13 nr.)

Bet man kyla klausimas: argi Lietuvos apylinkėje „su centru Ukmergėje" priviso vien raudonų kiaulių, kad užveistas „Lietuvos baltųjų kiaulių veislynas"?

3

Po pirmo garbingojo,, po antro įspūdingojo akto baikime trečiuoju tikrai jau teisingu mūsų feljetono aktu.

Taigi, va: visą laiką mes tikėjome, kad Lietuva, vykdant senas rusų svajones, Sov. Rusijos okupuota. Bet mums visą laiką okupantų vergai tvirtino, kad yra visai kitaip: kad tik Stalino saulė lietuvį išvadavo (iš laisvės), kad tik matuška Rusija sugrąžino Lietuvai Vilnių.

Eet, pasirodo, Pupu Dėdė buvo teisingiausias, sakydamas ir prašaras dainuodamas: „Vilnius mūsų, o mes — rusų".

Taigi, va, kaip sakiau: kompatija, matyt gavusi instrukcijų iš aukščiau, „T.B" 14 nr. informuoja visus lietuvius, esančius Vakaruose:

„Kasdien vis naujas pergalės visose liaudies ūkio, kultūros mokslo srityse pasiekia didžioji Tarybų šalis. Kasdien vis gražėja tarybinių žmonių gyvenimas, nuolat kyla materialinė ir kultūrinė nugalėjusio socializmo šalies (kaip kitoje vietoje tvirtina, TSRS — Iksas) darbo žmonių gerovė.

„...džiaugsminga žinia aplėkė visą Tarybų šalį... Maskva tapo penkių jūrų — Baltosios, Baltijos, Kaspijos, Azovo ir Juodosios — uostu! Įvyko tai, apie ką nuo seniausių laikų svajojo rusų liaudis.

„...Tai istorinis įvykis, pakeičiąs TSRS žemėlapį, įvykis, turįs didžiulę reikšmę Tarybų šaliai toliau vystytis" ir t.t.

Tikra teisybė: rusai nuo seniausių laikų svajojo, o sovietiniai rusai įvykdė — Maskva tapo Baltijos jūros uostu.

P.S.Š. Atlanto pakto nariai neseniai manevravo ir Baltijos jūroje. Jie, manau, jau spėjo sužinoti, kad laivai su mažais trukdymais gali iš Baltijos nuplaukti iki viso pasaulio komunizmo uosto — Maskvos.

Feljetono pabaigos nėra; ji kada nors parašys pats gyvenimas.

Iksas

KANADOS LIETUVIAI IŠSIRINKO VALDŽIĄ

Ilgą lauktas Kanados Lietuvių Bendruomenės centrinių organų sudarymas pagaliau užbaigtas.

Į Krašto Vldybą išrinkta: Jonas Matulionis, kun. dr. Gutausks, inž. J. Sližys, J. Yokubynas, K. Grigaitis, inž. A. Šalkauskis, prof. A. Zubrys, J.R. Simanavičius.

Į Kontrolės kom.: P. Lukoševičius, K. Toliušis, K. Andriuškevičius.

Šėius. eta m cm keosEOpS

Į Nesusipratimams ir skundų spręsti kom.: V. Užupis, pulk. P. Kaunas, dr. S. Daukša, M.F. Yokubyninė, dr. A. Paplauslas.

Į Švietimo ir Kultūros kom.: A. Rinkūnas, St. Prapublenytė, J. Gaižutis.

Naujai Krašto Valdybai ir ypač jos Pirmininkui linkime geriausios sekmės, tvirto pasiryžimo ir ištvermės, siekiant bendrų visų lietuvių tikslo.

LIET. ENCIKLOPEDIJA

Lietuviškos Enciklopedijos leidėjas, J. Kapočius, praneša, kad pirmasis Enciklopedijos tomas bus pradėtas spausdinti tuoj pat po N. Metų. Iki šių metų pabaigos norima nustatyti Enciklopedijos tiražas, kadangi ją gaus tik tie, kurie iš anksto pareiks norą ją užsiprenumeruoti. Atsarginio kiekio spausdinimas reikalauja kapitalo, kuris, suprantama, tam tikrą laiką pasilieka užšaldytas, kas Enciklopėdijos leidėjui yra neįmanoma.

Netrukus galėsime paskelbti savo skaitytojams apie šio vertingo leidinio prenumeravimosi sąlygas D. Britanijoje.

„LIETUVA"

Šitokiu vardu, New Yorke, pasirodė naujas politikos žurnalas. leidžiamas Patariamosios Lietuvių Grupės bendradarbiaujant Laisvosios Europos Komitetui.

Naujasis Žurnalas pasirodysiąs kas trys ménesiai. Prenumeratos kaina metams — 2 dol. Atskiro numerio kaina — 50 c.

BR. DAUBARAS 3

MĖLYNA SUKNELĖ

Prie moterų barakų langų, išmintose aikštelėse, dieniniai ir rytinės pamainos darbininkai, žvangindami aliuminijaus šakutėmis ir šaukštais, nekantriai laukė žmonų vakarienei. Tos gi, pasitraukusios nuo langų, ankštose vienukėse, stovėdamos prieš mažą veidrodį, skubomis keitė sukneles, dažėsi lūpas, ryškino plaukų bangas.

Nuo neatmenamos dienos hostelyje įsigyvenęs paprotys reikalavo tam tikro etiketo, einant į bendrą valgyklą vakarieniauti. Jei pusryčių metu moterys valgyklon ateidavo paprasčiausiais darbo drabužiais, nepasidažiusios ir pačia pigiausia skaryte apsigaubusios, buvo tai visai normalus ir dėmesio nevertas dalykas, tačiau vakarieniauti eidamos jos rengėsi taip, tarsi anais, gerais laikais, būtų ėjusios pasimatymui į kavinę, ar šokiams į Tilmanso salę...

Hostelio gyventojams šios bendrosios vakarienės buvo savotiška pramoga, poilsis, o moterų pasauliui — paskutiniosios mados apžvalga,po kurios, kaip jau įprasta nuo Jievos laikų, įvykdavo įvertinimas, apkalbėjimas, pavydas ir, retkarčiais, mažesni ar didesni nesusipratimėliai, kuriuose, aišku, jau neapsieidavo be vyro dalyvavimo.

Kaip visuose, taip ir šitame Myliaus hostelyje vienai gražiosios lyties atstovei teko keliolika vyrų, todėl jos, žinodamos savo vertę, dar daugiau buvo dilginamos įgimto jausmo puoštis ir... patikti. Jų vyrai, net ir tie, kurie jau seniai buvo atšventę šeimyninio gyvenimo dešimtmetį, dabar. hostelio taisyklių išskirstyti į atskirus blokus, ir, matydami kitų alkanus žvilgsnius į žmonas, iš naujo gyveno medaus ménesius ir išdidžia laikysena gynė „šeimyniškos laimės židinį".

Pirmaisiais hostelyje gyvenimo metais ir Mylius dažnai stabtelédavo prie moterų blokų vieno ar kito lango. Tais laikais ir jis sakydavęs vyrams, kad padedąs praminti aikšteles prie tų langų, prie kurių vyrai rečiau stovį ir jam, girdi, nesmagu, kad prie vieno lango aikštelė kaip asfaltas, o prie kito jau ir usnys pradedančios augti. Šitaip jis juokaudavęs, bet iš tikrųjų, jį daugiausiai traukdavo Gražinos Rindžiuvienės langas. Prie jo jis visada rasdavęs reikalo stabteléti, o, kartais, niekam nematant, gėlę ar kokį menkniekį palikti. Nežinomos, bet viską matančios hostelio akys, pastebėjo šią Myliaus silpnybę ir kai jis vieną popietį su Gražina kalbėjosi prie jos lango, staiga atsiradęs Rindžius padarė jam tokiu balsu būtus ir nebūtus priekaištus, kad net ir uždari moterų blokų visi langai ūmai prasivėrė ir ten kyšojo patenkintos, plačiai šypsančios moterų galvos. Šis įvykis garsiai nuskambėjo visame hostelyje. Nuo tos dienos Mylius daugiau niekad nebeužsukdavęs prie moterų barakų, pasidarė dar daugiau užsidaręs, o su Rindžiais buvo „nebepažįstamas".

Mylius, išgirdęs virtuvės ženklą vakarienei, paspartino žingsnius, norédamas palikti kambaryje savo pirkinį, prieš eidamas valgyklon. Jis žinojo, kad ten. valgykloje, susėdus prie bendro stalo, neišvengsiąs draugų paklausimų, ką jis čia, šitame gražiame voke bus nusipirkęs. Jis jautė, kad jo pažįstamiems būtų naujų kalbų ir tyčiojimosi, jei kas nors sužinotų, kad jis pirkęs suknelę, neturėdamas ką su ją aprėdyti. Jau nuo vien šitos minties jam buvo šiltą, todėl eidamas barako koridoriumi, dar tvirčiau prisispaudė pirkinį po pažastimi, kad tik jis atrodytų mažesnis.

Įėjęs kambarin užtrenkė paskui save duris ir, atitraukęs spintelės stalčių, įmetė neįsvyniotą pirkinį prie keliolikos dailiai sudėstytų išeiginių marškinių. Stalčiui užstumęs giliai atsiduso, tarsi jis būtu nuo pečių numetęs girnų akmenį. Šis trumpas, nekaltai apgaulingas jausmas, kuriuo jis ten prie moterų drabužių prekylangio buvo gyvenęs, dabar, staiga, lyg pievoje rytо migla, išsisklaidė ir jam buvo gaila išleistų pinigų, gaila krautuvėje pasilikusios pardavėjos akių ir dabar jis dar daugiau jautė vienumos svorį ir gelianti ilgesį. — Ir aš, kaip ir ši suknelė niekam nereikalingas. nereikalingas, kaip sudėvėtų drabužių skuduras, pasilikęs nuo gražios, kadaise turėtos eilutės. Ar įmanu tikėti, kad šitokia kasdieninė kančia vra paprasta būtinybė? Kam? Ar tik tai tam, kad diena iš dienos augtų liūdesys ir ilgesio votis? Ar šitokią vienumos kančią reikia nešti vien tik tam, kad dabar, nuėjus į bendrą valgyklą, gauti žuvies, bulvių ir arbatos, o po pusvalandžio grįžti į vienumos karstą ir rytojaus dieną vėl gyventi tuo pačiu ilgesiu ir neviltimi?... — Šitokios mintys jį dabar apspinta ir jis, užuot ėjes vakarieniauti, sėdasi ant lovos ir, parėmęs rankomis galvą, nuskęsta praeities svajonėse.

Keli saulėlydžio spinduliai, prasiskverbę pro jauno klevo lapus, įsielina pro atdarą langą ir trūkčiodami žaidžia Myliaus šerkšna papuštose garbanose.

— Kodėl gi vakarieniauti šiandien neinate? — staiga išgirdo Mylius moterišką balsą prie savo lango.

Jis pašoksta nuo lovos ir mato čia pat už lango stovinčią Rindžiuvienę.

— O, ponia Gražina! — netikėta viešnė prie mano lango, — pasako Mylius netikru ir nustebusiu balsu, plačiau atitraukdamas pageltusias užuolaidas.

— Toks, matote, jau šitame krašte paprotys: turintieji namus, reikalus aptaria prie durų to gyvenantieji hosteliuose — pro langą...

— Jei ir norėtume šį paprotį pakeisti, niekas iš to neišeitų, nes kambaryje tetelpa tik vienas žmogus. O. be to, kuri gi moteris išdrįstų užeiti į liūto narvą, — juokėsi Mylius, persisveręs per palangę.

— Ar save laikote liūtu todėl, kad turite tokius karčius?... — žiūrėdama į Myliaus plaukus, — kandžiai nusijuokė Rindžiuvienė.

— Ne, ne save aš turiu galvoje, bet jūsų vyrą... Manau, kad ne tik mano, bet ir ponios Gražinos pluoštiniai gerokai nukentėtų, jei išdrįstumėte šį angliškai — hostelinį paprotį sulaužyti,—linksmai atsikirto Mylius.

— Jei būtų reikalas, užeičiau ir pro duris, o šiuo kartu užteks ir lango...

— Jus drąsi, ponia, kai ponas Rindžius popietinėje pamainoje...

— Ir kai man reikia būti drąsiai, — atšovė Rindžiuvienė ir ūmai surimtėjusi pridūrė:

— Man labai reikia su jumis pasikalbėti. Raskite valandėlę laiko. Jei galėsite, už valandos, ateikite prie ganyklų vartų. Cia, nors ir nesu tokia didelė bailė, kaip jums atrodo, nenoriu ilgiau stovėti. Eikite vakarieniauti ir ateikite. Sutarta?

— Ačiū... Ateisiu.

Mylius nusekė akimis nuomanančią netikėtą viešnią ir kuri laiką žiūrėjo, kas ją matė, stovinčią prie jo lango. Jam buvo aišku, kad ji sąmoningai pasirinko šitokį laiką. kai visi hostelio gyventojai vakarieniavo.

Ne tik Myliui, bet ir visiems hosteliečiams Rindžių pora buvo savotiška mįslė, kurios niekas iki šiolei negalėjo atspėti. Kiečiausias visiems riešutas — kodėl Rindžiuvienė, būdama ketvirtadaliu amžiaus jaunesnė už savo vyrą, baigusi konservatoriją, puikiai skambinanti pianinu, graži ir vyrų tarpe turinti pasisekimą , ištekėjo už veterinarijos felčerio, ligšiolai ambicingo, jaunystės dienomis žiūrėjusi į pasaulį pro carinę kapeiką, nepriklausomoje Lietuvoje pro sidabrinį litą, o dabar, tremtyje, pro karaliką ir sikspenį. Dėl savo šykštumo hostelyje jis buvo pramintas Titnago vardu.

Bet pati didžiausia ne tik moterims, bet ir vyrams buvo mįslė, kodėl Rindžiuvienė niekad nepasakydavo apie savo vyrą ką nors blogo. Net ir tada, kai jis ją versdavęs plauti iš viengungių surinktus baltinius, už kuriuos jis pats inkasuodavęs keliolika šilingų per savaitę, ji su šypsena atlikdavo šį darbą, grįžusi iš fabriko. Visiems buvo žinoma, kad ji atiduodavo vyrui iki paskutinio peno, kiek ji uždirbdavo ir per penkeris metus ji vis tebedėvėjo tas pačias unrines sukneles, atsivežtas iš Vokietijos.

b.d.

Musų gyvenimas

PADĖKIME VIENAS KITAM

Centro Valdyba neseniai įsteigė Šalpos Kasą. Jos įnašai susidės iš aukų. Ne vienas pagalvos ar buvo tas reikalinga, atsižvelgiant į šio krašto socialinį draudimą.

Tiesa, socialinis draudimas šiame krašte apima visus gyventojus ir yra didelė parama sergantiems, nedirbantiems ir pan. Kad jo neužtenka, rodo vis dažniau ateiną į Centrą prašymai, esančių sunkioje bukléje tautiečių.

Mūsų tarpe yra asmenų, kurie jau kelinti metai serga ir negali dirbti. Taip pat motinų su mažais vaikais, kurios net duonos pakankamai negali nusipirkti. Tai tik pora pavyzdžių.

Kai kur tokius asmenis šelpia skyriai, bet tą padaryti gali tik dideli skyriai. Savų žmonių mes negalime palikti —„Dievo valiai". Šalpos reikalingų nėra labai daug. ir jeigu iš aukų susidarytų 100 svarų metuose, ne vienai motinai būtų nušluostyta ašara ir ne vienam vaikučiui suteikta džiaugsmo.

Jau seniai buvo projektuota savišalpos kasa įvedant visiems nariams pastovų mokestį. Toks kasos steigimo būdas nerado pritarimo. Mokesčių ir taip jau daug turime, nereikėtų jų didinti. Laisva auka yra daug mieliau duodama. Kiekvienas duoda tiek, kiek jis gali, nenuskriaudžiant savęs ar šeimos.

Mūsų žmones yra jautrus ir duosnūs šalpos reikalams. Esu tikras, jie nepagailės šilingo kito, padėti savo tautiečiui vargo valandoje.

Centro Valdyba numatė dvi rinkliavas per metus šalpos reikalams. Pirmoji rinkliava skyriuose prašoma padaryti iki spalio 1 d.

Pirmasis, kaip ir per spaustuvės vajų, atsiliepė Leicesterio skyrius atsiųsdamas šalpos kasai pirmąją surinktą auką. Skyrių Valdybos prašomos savo nuožiūra rasti progos rinkliavoms. Iš surinktų šalpos kasai aukų Centro Valdyba šelps reikalingus asmenis skyrių valdyboms pritariant ar rekomenduojant.

Būkime duosnūs šiam reikalui. Šelpkime vargstančius savo tautiečius.

M. Bajorinas

PAMINĖTA RUGSĖJO 8-JI

Sumažėjusioje Halifaxo lietuvių kolonijoje, nors ir kukliai, bet Tautinės Šventės visuomet minimos. Tai vienintelės progos, išsitrūkti iš kasdieninių rūpesčių, pagyventi lietuviškoje dvasioje, pabuvoti savųjų tarpe.

Rugsėjo 14 d., Ukrainiečių Namuose, įvyko Tautos Šventės minėjimas, kuris sutrauké nemažą būrelį tautiečių. Šiai dienai pritaikytą prakalba saké DBLS Bradfordo Apygardos Valdybos narys p. Ignaitis. Svečias savo puikai paruoštoje paskaitoje, nukélė visus į didingą mūsų Tautos praeitį.

Meninėje dalyje pasirodė jaun. skautės L. ir B. Zabitaitės ir S. Ramanauskas, padeklamuodami keletą eilėraščių.

Po minėjimo pasikalbėta einamaisiais reikalais. Į DBLS visuotiną suvažiavimą, atstovu išrinktas R. Giedraitis. Pravestos rinkliavos Tautos Fondui ir Centro steigiamai Savišalpos kasai.

A. Balsiui referuojant einamuosius reikalus paaiškėjo, kad skyriaus Valdyba (K. Hareckis, J. Bružinskas ir A. Balsys) vra pasiryžusi aplankyti visus Halifaxe ir apylinkėje gyvenančius tautiečius, tikslu įtraukti į DBLS narių eiles.

Vajus jau vykdomas ir pasiekti rezultatai puikūs. Visi aplankyti lietuviai įstojo nariais. Lankymą vis dar tęsiant tikimasi pasiekti šimtaprocentinių rezultatų. Džiugu, kad halifaxiečiai taip noriai būriasi į mūsų organzacinę šeimą užpildydami išemigravusiųjų eiles ir tuo sustiprindami lietuviškų reikalų atstovavimą šiame krašte.

J. Kapsas.

KAS SKAITO RAŠO — „BRITANIJOS LIETUVĮ" IŠSIRAŠO

LAUKITE TELEGRAMOS

Kai daugelis skaitytojų skaitys šias eilutes, vienam jų jau bus išburta nemokama savaitės viešnagė Paryžiuje.

Šį šeštadienį, Lietuvių Namuose, pobūvio metu, kurio pradžia 7 v. vakaro, įvyks „Britanijos Lietuvio" Loterijos traukimas. Loterijos komisijon pakviesti: Šv. Onos Draugijos pirmininkė O. Liūdžiuvienė, inž. Vilčinskas ir pulk. Vidugiris. Bilietų traukimas prasidės 9,30 val. vakaro. Kelionę Paryžiun laimėjusiam bus tuojau pasiųsta telegrama.

Be šio stambaus laimėjimo yra dar šie vertingi laimėjimai: geras rankinis laikrodis, odinis rankinukas, savaité atostogų Lietuvių namuose, arbatos servizas, amžina plunksna, portsigaras ir savaitgalis atostogų Lietuvių Namuose.

Londoniečiai lietuviai kviečiami į šį šeštadienį Lietuvių Namuose įvykstantį pobūvį. Dar yra likusių Loterijos bilietų!

KOVIEČIŲ SUTIKIMAS LONDONE

Didokas lietuvių būrys, sekmadienio vakare susirinko Lietuvių Namuose, pasitikti „Kovo" krepšininkų, grįžtančių iš Prancūzijos. Neturéta tikrų žinių, kurią valandą jie pasieks Londoną, todėl, nors ir buvo norinčių juos sutikti stotyje, praktiškai tai buvo neįmanu. Apie 8 val. vakaro jie pasiekė Lietuvių Namus. Nuolatinės kelionės Prancūzijoje, kāsdien vykstančių rungtynių ir audringos kelionės per kanalą mūsų sportininkai buvo labai išvarginti ir pirmoje eilėje namų valgykloje jie buvo pavaišinti vakariene.

Saléje susirinkusius sportininkus pasveikino DBLS pirmininkas M. Bajorinas, padėkodamas jiems už tokį ryžtingą žygį ir pasiaventimą, nežiūrint nepaprastai sunkių jiems salygų. Nors jie ir neparsivežė taškų persvaros žaisdami Prancūzijoje, bet jų užsibrėžtas tikslas yra pasiektas ir jims mes, D. Britanijos lietuviai, esame dėkingi už jų lietuviškajam labui atliktą žygį.

Visiems sportininkams buvo prisegta po gėlė ir sūtų šalelė iš Lietuvių Namų darželio.

Komandos kapitonas G. Glatkauskas, padėkojęs už sutikimą ir visokeriopa jiems pagalbą, pabrėžė, kad „Kovo" krepšinio komanda pasistengs neapvilti lietuviškosios visuomenės sportiniame darbe.

Mūsų sportininkams viešint Prancūzijoje, ypač provincijos miestuose, jie buvę tos dienos dėmesio centre. Kai kuriuose miestuose (Havre) jie buvo priimti miesto burmistro ir skaitėsi jojo svečiais, Prancūzų spauda nesigailėjo šiltų žodžių mūsų sportininkams, primindami visuomenei, kad ir tremtyje gyvendami lietuviai nepamiršta šitos sporto šakos, kurioje jie yra skaitomi vieni geriausių krepšinio žaidėjai. Sporto korespondentai, rašydami apie „KOVO" viešnagę, plačiai pažymėjo apie laisvos Lietuvos krepšinio Olimpiados metu Kaune.

Reikia tikėtis, kad ši pirmoji koviečių išvyka nebus paskutiné ir jie savo liuoslaikius pašvęs šiam gražiam tikslui — laisvajam sporto pasauliui skelbti, kad Lietuva dar gyva ir ji gyvens!

Š.m. rugsėjo mėn. 27 d. (šeštadienį) Manchesteryje Blacklev Instituto saléje DBLS Manchesterio skyrius ir Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas rengia.

TAUTOS ŠVENTĖS MINEJIMĄ

Programoje pirmą kartą Manchesteryje pasirodys

ŠKOTIJOS GLASGOVO LIETUVIAI

su choru ir tautiniais šokiais. Po minėjimo programos bendri šokiai. Bus geras orkestras ir turtingas bufetas. Minėjimo pradžia 17-30 val. Salė atidara nuo 17 val. Įejimas 2/6.

Rengėjai.

5.000 LIETUVIŲ YRA BUVĘ DBLS NARIAIS

Pereitą savaitę išrašyta penktūkstantoji DBLS nario knygelė. Šis numeris teko p. MONIKAI JANUŠAITIENEI, naujai Halifaxo skyriaus narei. Ta proga naujai DBLS-gos narei bus įteikta speciali dovana — knyga su atitinkamais įrašais.

MAIRONIO MINĖJIMAS

DBLS Bradfordo skyriaus valdyba pasiryžo šiais metais Tautos Šventę sujungti su poeto Maironio sukaktimi. Šiais metais sukanka 20 metų nuo jo mirties (1932) ir 90 metų nuo jo gimimo (1862).

Minėjimas įvyko St. Patrick's saléje rugsėjo 20 d. Scena buvo išpuošta viltingais spinduliais ir tautiniu ženklu. Atidarymo kalbą pasaké sk. pirm. A. Šukys, priminęs Lietuvos skusmingus kelius ir tuos šventurius, kurie, kaip Maironis, rodo mums kelią į laisvę.

Paskaitą apie Maironį, jo asmenį ir kūrybą, skaité kun. J. Kuzmickis. Pabrėžęs mūsų tautinės gyvybės išlaikymo būtinumą, charakterizavo didįjį poetą, apipindamas pasakojimą gausiais prisiminimais apie poetą Kauno Kunigų Seminarijoje, jo privačiam gyvenime ir iškilmėse, kol nulydėjo jį į amžino poilsio vietą Kauno Katedros šventoriuje.

Meninėje dalyke jaunimas deklamavo būdinegsnius Maironio eilėraščius. Gyvus poetinius vaizdus pradėjo tautiniais rūbais apsirengusi Z. Daržinskaitė, kuri padeklamavo „Jaunosios Lietuvos" prologą — „Kur šiandieną jinai?" Tolimesnius vaizdus pyné Ž. Duobaité (Poeto noras), S. Kazlauskas (Skausmo skundas), D. Dičpetryté (Nuo Birutės kalno), Ž. Duobaité (Žiemos naktis) ir S. Ramanauskas (Jau slavai sukilo).

Po to J. Juškos parengtas moterų kvintetas (O. Josiukiené, V. Juškiené, O. Peleckiené, Br. Pivariūniené ir J. Šukytė) puikiai sudainavo dvi dainas — „Kas bernelio sumislyta" ir „Lopešinę". Toliau klausytojus žavėjo O. Josiukienės ir J. Šukytės ne tik gražiai išpildytas, bet ir išgyventas duetas „Ranka sodintas Visagalio". Dainoje buvo jausti Tėvynės ilgesys, širdies skausmas ir tylus ryžtas. Pabaigoje kvintetas išpildé „Sudiev, Lietuva!" Visos dainos ir jų išpildymas buvo puikus. Pasirodo, kad ir šiuo metu, jeigu norima, galima pasiekti puikių rezultatų, ugdant savo tautos meną.

Pabaigos žodį taré V. Ignaitis, dėkodamas minėjimo dalyviams ir visiems bent kuo prie minėjimo prisidėjusiems. Ta proga buvo padaryta speciali rinkliava Tautos Fondui, kuriam surinkta £1.10.0.

Minėjime buvo lietuvių iš Silsdeno, Halifaxo, Huddersfieldo, Doncasterio, net Corby, tačiau pačių bradfordiškių galėjo ir daugiau būti.

Buvęs.

VISUOTINOJI P.L.S.S. SKAUČIŲ SESERIJOS SUEIGA

Skaučių Seserijos Vadija rengia savo pirmąją Visuotinąją Lietuvių Skaučių sueigą,, kuri įvyks š.m. lapkričio 2 dieną.

Negalint susirinkti vienoje vietoje, ši sueiga įvyks kiekviename vienete atskirai, tik tą pačią dieną ir su ta pacia iskilmingos programos dalimi.

Mes norime šia sueiga labiau apjungti visas mūsų seses, kad mes giliau pajustumėm piklausančios Lietuvos skaučių šeimai, kuri šiandien išblaškyta po visą pasaulį pagal išgales tęsia Nepriklausomoj Lietuvoj pradėtąjį darbą.

Šitos sueigos tikslas mus visas suburti suartinti, o tampresnį tarpusavio ryšiai . išugdys daugiau pasitikėjimo savimi ir didesni ryžtingumą. Tada mes tvirčiau žengsime plačiuoju pasaulio vieškeliu gilindamos jame lietuviškąją vagą.

Mielos seses,, atsiliepkite visos: ar tai vienetuose susibūrusios ar pavienios kad laiku galėtumėm jums atsiųsti sueigos programa.

Tegul šios visuotinos iškilmingos sueigos metu mes visos ir Lietuvos skaučių šeimos narės ir Lietuvos Motinos dukros būtume surištos vienos bendros minties:

BUDEKIME! GIMTOSIOS ŽEMĖS IR VISOS ŽMONIJOS LAISVEI.

P.L.S.S.
SKAUČIŲ SESERIJOS
VADIJA.
735 E. 90 Cleveland 8, Ohio USA

VAIKŲ KAMPELIS

BITĖ IR VABALAS

Neveltui bitė laikoma darbštumo pavyzdžiu. Per ištisą dieną nepasilsėdama, laksto ji nuo vieno žiedo prie kito ir renka medų. Argi nepanašus į ją yra tas mokinys, kuris sėdi prie knygos ir uoliai mokosi? Visi žmonės turėtų lygiai mokytis iš gyvenimo knygų, nes šis mokslas yra būtinas kultūros pažangai.

Bet panašumas tarp bitės ir mokinio čia dar nesibaigia. Jie panašūs į vienas kitą dar ir tuo, kad abu savo norams patenkinti labai maža reikalauja.

Panašus į bitę yra ir vabalas. Jis irgi zirzia, net garsiau už bitę; jis irgi laksto nuo vieno žiedo prie kito, kartais ant kurio nutupia, rodos, lyg jau medų imtų, bet, palakstęs šen ir ten, grįžta namo visiškai tuščias.

O kaip atrodo mokinys vabalas? Jis irgi sėdi prie atverstos knygos, kaip ir anas; jis irgi varto lapus — net dažniau negu pirmasis. Jis taip įgulęs, jog, rodos, traukte trauktų mokslo iš knygos lapų. Motina glosto jį ir guodžiamai sako: „Vargšas vaikelis! Tai šitiek jam mokytis!"

Bet jis tik atrodo uolus. Iš tikrųjų jis yra išsiblaškęs; jo galvoje mintis veja mintį, bet nėliečia mokslo. Gerai, jeigu jo galvoje dar nėra šlykščių minčių ir vaizdų, nes tada jis tikrai prilygtų vabalui, kuris knisasi mėšluose.

T. T o t h.
(„Jaunuolio būdas")

VYTĖ NEMUNĖLIS

AČIŪ DIEVULI...

Ačiū. Dievuli,
Tau už dienelę,
Angelą Sargą
siųsk į lovelę.

Saugok brangiausią
mūsų tėvynę,
siųsk jai paguodos
žvaigždę aušrinę.

Saukog mamytę,
brolius ir tėtį...
... ...
Jau poterėliai
ir pakalbėti.

VIŠTYČIO EŽERAS PADAVIMAS

Kur dabar yra Vištyčio ežeras, seniau buvo didelės lankos. Tose lankose žmonės ganydavo savo arklius.

Vieną kartą piemenys ganydami atsigulė pasilséti. O pro tas pievas praléké paukštis ir sučirskė: cypt! Tas pasikartojo tris kartus. O piemuo, nieko nemanydamas, vistiek gulėjo. Staiga jis išgirdo balsą:

— Kelkitės ir varykite iš čia arklius, nes greit čia atsivers ežeras!

Tą patį balsą piemens girdėjo dar du kartu.

Tik trečią kartą piemuo išsigando ir sušukęs kitiems, kad bėgtų, pats su savo arkliais nujojo.

Staiga atsivėrė ežeras ir tie, kurie nepaklausė, nuskendo.

Tas ežeras gavo Vyštyčio vardą, nes paukštis sucypė: cypt!

NA, NUSIJUOKIME!

PAS GYDYTOJA

Petriukas. Pone gydytoje, kiekvieną naktį sapnuoju baisų sapną. Man atrodo, kad nuo aukšto tilto krentu į gilią upę ir pradedu skęsti. Rytą pabundu sušilęs, visas šlapias.

Gydytojas. Geriausias vaistas — išmok gerai plaukti!

DIDŽIAUSIA BAUSMĖ

Mokykloje mokytojas liepia parašyti, kokia, vaikų nuomone, būtų didžiausia bausmė.

Mažasis Laimutis, truputi pagalvojęs, parašo:

„Didžiausia bausmė man būtų, jei mane savaitgaliui uždarytų saldainių ar ledų dirbtuvéje. Tikriausiai persivalgyčiau...".

TARP DRAUGŲ

— Na, pasakyk, Vytuk, kuo skiriasi varna nuo léktuvo? — klausia Rimutis.

— Kad tu ir nežinai! Léktuvas juk nededa kiaušinių ir neturi mažų léktuviukų! — atsako Vytukas.

J. KUZMICKIS

MYKYTOS PASAKA

Vaikai paikai, striku strioku,
daugel pasakų aš moku!
Vaikai paikai, tyku šia:
buvo senis Mikyta.

Kelnes lopytas nešiojo,
niekados neiššižiojo,
ćiulpė liurką pa-pa-pa,
metų buvo jam kapa.

Dzingu-lingu senis ėjo,
už tvoros katė tupėjo.
Šakar-makar jo barzda,
tarkšt-pataršk riesta lazda.

Matė katinas barzdelę,
miau-karniau ir capt kaip pelę!
Griuvo žemėn Mikyta, —
ćia nelaimė vėl kita:

Po krūmu kriu-kriu sau snaudė,
išsišiepus muses gaudė.
Mikyta ant kiaul griuvo,
tai juokų, tai verksmo buvo...

Katinas kur-mauti nėrė,
Mikyta už sprando tvėrė.
Kiaulė žviegė kriu-kriu-kriu! —
senis taše ją kriuku.

— Ai! — Mikyta garsiai klykė,
nes katė subraižė plikę. —
Vaikai paikai, tyku šia!
Mano pasaka visa...

Dangus griuva

PASAKA

Katinas įėjo į kopūstų daržą. Jam beeinant pagal kopūstų lysvę, papt ir užkrito vandens lašas nuo kopūsto lapo ant uodegos galo. Taip tas katinėlis išsigandęs strykt pašoko aukštyn ir bėgt. Bebėgdamas susitinka šešką. Tas klausia:

— Katin, katin, kur tu bėgi?

— Ei, kur nebėgsiu, bėkim abudu, dangus griūva.

Taip anuodu bėga ir bebėgdami susitinka zuikį. Zuikis klausia:

— Šeške, peške, kur tu bėgi?

— Ei, kur nebėgsiu, bėkim — dangus griūva!

— Šeške, peške, kas tau saké, kad dangus griūva?

— Ei, man saké katins patins.

— Na, katin, patin, kas tau saké?

— Ei, bėkim, bėkim, man jau ant uodegos galo buvo užkritęs.

Taip jie vis ir bėga. Susitinka lapę. Lapé klausia:

— Zuiki, puiki, kur jūs bėgat?

— Ei, kur nebėgsim, dangus griūva.

— Zuiki, puiki, kas tau saké, kad dangus griūva?

— Šeškas peškas man pasaké.

— Šeške, peške, kas tau saké?

— Katins patins man pasaké.

— Katin, patin, kas tau saké?

— Ei, man jau ant uodegos galo užkrito. Bėkim, bėkim — dangus griūva!

Taip jie visi valy bėgti. Ir susitinka vilką. Lapé sako:

— Vilke, pilke, bėkim — dangus griūva!

— Lape; šlape, kas tau saké?

— Zuikis puikis man pasaké.

— Zuiki, puiki, kas tau saké?

— Šeškas peškas man pasaké.

— Šeške, peške, kas tau saké?

— Katins patins man pasaké.

— Katin, patin, kas tau saké?

— Ei, man jau ant uodegos galo užkrito. Bėkim, bėkim — dangus griūva!

Taip jie visi ir bėgt. Susitinka meška. Vilkas sako:

— Meška, peška, bėkim — dangus griūva!

— Vilke, pilke, kas tau saké?

— Lapé šlapé man pasaké.

— Lape, šlape, kas tau saké?

— Zuikis puikis man pasaké.

— Zuiki, puiki, kas tau saké?

— Šeškas peškas man pasaké.

— Šeške, peške, kas tau saké?

— Katins patins man pasaké.

— Katin, patin, kas tau saké?

— Ei, man jau ant uodegos galo užkrito. Bėkim, bėkim — dangus griūva!

Tada meška sako:

— Ne aš nebėgsiu. Kaip aš matau, jūs visi esat melagiai. Jūs man parodykit tą vietą, kur dangus griūti pradėjo.

Taip jie visi ir nuėjo į kopūstų daržą. Katinas turėjo stotis į tą vietą. Tada meška teismą padaré ir sako:

— Juk aš matau, kad jūs visi esate pusipročiai, — lašas vandens nuo kopūsto lapo užkrito katinui ant uodegos ir jūs šaukiat, kad dangus griūva.

Tada meška puolé ant vilko. Vilkas spruko nuo meškos. Vilkas norėjo lapę nutverti, bet ji išsprūdo vilkui iš nagų. Lapé nojo zuikį nutverti, ir tas išsprūdo iš lapės rankų. Zuikis norėjo šešką nutverti, šeškas irgi pabėgo. Šeškas norėjo katiną pagauti, katinas išskriejo, savo ilga uodegą nešdamas.

Taip ir paliko meška viena pati bevampsoti.

NEMUNO UPĖ

Nemunas prasideda tolimoje Gudijoje, Červenės apskrityje. Červené, seniau Ihumnas, įrašyta į mūsų tautos istoriją juodomis raidėmis. 1914 metų birželio mėnesį rusai, bėgdami nuo vokiečių, čion atvaré ir išžudė šimtus nekaltų lietuvių — politinių kalinių.

Nemuno pradžia labai savotiška.

Pro Pesočnos miestelį plačiu slėniu teka nemažas upelis Usa, kuris prasideda per 100 km. į šiaurę, 6 km atstume nuo Volmos miestelio, keliolika kilometrų į vakarus nuo Minsko miesto, Gudijos sostinės. Be daugelio smulkių upelių, Usa priima du stambesnius intakus: iš kairės Uzdą, aukštupy žvété, iš dešinis Pereėutį. Savo slėny paliai Pesočną Usa raitosi vingiais, kaip mūsų Nevėžis, sudarydama senos upės vaizdą. Jos baseinas sudaro 1316 km. kv. plotą. Ji tokio dydžio, kaip Minija tarp Kartenos ir Gargždų:

Ties Pesočna Usa susitinka iš kairiojo šono su kitu nemažu upeliu Lošą, kuris ateina iš rytų ir šiaurės — rytų, nuo Lošos miestelio. Lošą du kartu trumpesnę, kaip Usa. Žymiausias Lošos intakas iš kairiojo šono — Vinia, teka iš pietų — vakarų, nuo Neśvyžiaus.

Tarp Usos ir Lošos į jų šlapią slėnį įteka mažučiukas upokšnis, kuris nyksta slėny ir keturiomis skirtingomis šakomis jungiasi su Usa bei Lošą. Jis toks mažas, kad ka atbėga į slėnį, sutampa su kitomis upėmis, bet ir su daugybe kitų tų upelių intakų. Tik linkmė, kuria tasai mažas upeliuka atbėga į slėnį, sutampa su slėnio kryptimi ties Pesočna, susijungus Usai su Lošą. Toji aplinkybė, matyt, ir davė pagrindo žmonėms pramintį tą upelį Nemunu, arba tos didesnės upės aukštupiu, kuri nuo Pesočnos teka į vakarus ir šiaurės — vakarus. Taip, pagal patarlę „du pešasi — trečias laimi" Nemunas primeta dviem galingesnėms upėms savo vardą, padarydamas jas savo intakais.

S. K o l u p a i l a
(„Nemunas").

VYTĖ NEMUNĖLIS

A IR O

Aš mergyté, aš maža
parašysiu raidę A.
O dainuodama „valio"
Parašysiu raidę O.

KNYGOS JAUNIMUI IR VAIKAMS

Dr. V. Pietario ALGIMANTAS I ir II dalis — 14 šil. Mark Twain PRINCAS IR ELGETA — 7 šil. Balé Voveryté — VILTRAKIŲ VAIKAI — 7 šil. A. Giedrius TĖVŲ PASAKOS — 10 šil.

SUAUGUSIEMS

J.Grimšmanausko — TOLIMIEJI KVADRATAI — 12 šil. O. B. Audronės — BERŽŲ PASAKOS (poezija) — 7 šil.

Mateikos Žalgirio mūšio spalvuotas paveikslas, didesnio formato, meniškai atspausdintas, — 4 šil. 3 d. su persiuntimu.

Kreiptis: Dainora Daunoraité, 49, Thornton Ave. London, W.4.

LIETUVIAI VOKIETIJOJE

PLAUKIA AUKOS KOVAI PRIEŠ GENOCIDĄ

Nors pirmam atsiskaitymui už surinktas aukas terminas duotas tiki šio mėn. pabaigos, jau dabar pradėjo plaukti aukos iš pavienių asmenų ir bendruomenės vienetų. Vokietijos lietuviai labai jautriai atsiliepė į atsišaukimą prisidėti savo auką prie akcijos prieš genocidą.

Kapitono Berento vadovaujama lietuvių kuopa Kaiserslautern atsiuntė kuopos sudėtą auką 290,— DM sumos. Trylikos žmonių seniūnija tolimame Schleswig-Holsteine, Eutine, sudėjo 45,— DM. Maža p. Jonelaitienės vadovaujama klaipėdiečių seniūnija Meldorfe atsiuntė 10,—DM. Tokia pat seniūnija Blumenthalyje atsiuntė per seniūną M. Moors 27, DM.

NAUJŲ TRANSPORTŲ IŠ LIETUVOS NELAUKIAMA

Kai kurie vokiečių laikraščiai paskelbė lietuvių laikraščio „Tremtis" samprotavimus, kad turimomis žiniomis sovietai galbūt ruošiasi išgabenti iš Lietuvos likusius vokiečius į Vokietiją. Kai kur vokiečių laikraščiai nepažymėjo šaltinio ir atrodė,, kad skelbiama žinia iš pačių vokiečių šaltinių.

Krašto Valdyba pasiteiravo apie galimus naujus transportus iš Lietuvos pabėgėlių ministerijoje ir sužinojo, kad tiek ministerija, tiek pereinamoji stovykla Friedlande tokių transportų tuo tarpu nelaukia. Laukiamas transportas iš Varšuvos, bet ne iš Lietuvos.

ANTIKOMUNISTINĖ PROPAGANDA SOVIETŲ MANEVRUOSE

Rytų Vokietijoje vykstančių sovietų kariuomenės manevrų metu labai paplito antikomunistiniai atsišaukimai ir rusiška emigracinė spauda. Kai kuriose kariuomenės stovyklavimo vietose jų tiek išberiama, kad jiems surankioti siunčiami vokiečių mokyklų mokiniai.

MGB ta proga praveda tardymus ir sekimus. Neurupino aerodrome dėl to kilo konfliktas su igula, kurio metu suimta 18 lakūnų. Visur sustiprinti kariški ir liaudies policijos patruliai. RIA žiniomis sovietų zonos rusų igulose paskleidžiama kas mėnesį apie 500.000 atikomunistinių lapelių ir apie 6.000 egzempliorių spaudos.

„KUR NEMUNAS TEKA..."

Tokia lietuviška antrašte duoda Lietuvos vokiečių laikraštis „Heimatstimme" Nemuno pakrančių vaizdus. Įdomu, kad straipsnyje ne tik vietovės vadinamos neiškraipytais bei suvokietintais vardais, bet kai kur tekste pasirodo tokie pavadinimai, kaip „Prisikėlimo Kirche", „Nevėžystal" arba „auf der Tunelio gatve in Kaunas".

Tame pačiame numeryje, Nr. 8—9, duodama labai daug žinių iš Krašto Valdybos leidžiamo biuletenio vokiečių kalba. Rašoma apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės konstrukciją, apie lietuvių atstovų dalyvavimą Pasaulinės Liuteronių Sąjungos kongrese Hannoveryje, apie išrinkimą prof. Žalkausko VLIKo VT pirmininku, apie lietuvių katalikų ir krikščionių demokratų kongresus Amerikoje, apie lietuvių namus Argentinoje, apie lietuvių koloniją Čikagoje, kur lietuviai turi du dienraščius ir keturiuose lietuviškuose bankuose visas personalas yra lietuviai. Taip pat rašoma apie Krašto Valdybos leidyklos leidinį „Kaip jie mus susaudė".

PARTIZANAI KALTINĖNŲ APYLINKĖSE 1948—1951 GERAI ORGANIZUOTI

Nuo 1948 m. gyvendamas Kaltinėnų apylinkėse, sugrįžusis turėjo ryšių su partizanais, nors tie sioginiai jiems nepriklausė. Jis juos lankydavo stovyklose, o apie juos sužinodavo iš ūkininkų. Apie 1950 m. partizanai ėmė mažėti, bet paskutiniu laiku jų esą dar daugiau, kaip anksčiau. Palyginus su pasakotojui seniau žinomais partizanais apie Žagarę, Kaltinėnų partizanai atrodo dar geriau organizuoti, kas matosi jau iš jų aprangos. Jei Žagarėje tik dalis buvo uniformuoa, tai dabar jau visi turėjo vienodas uniformas, — su ilgais batais ir lietuviškomis kepurėmis. Žiemą — baltus apsiaustus. Pasakotojas pažinojęs apie Kaltinėnus keletą vokių grupių, nors jų veiksmuose nedalyvavęs ir nebuvęs liudininku.

PARTIZANŲ ŽYGIAI

Sugrįžusis girdėjęs, kad partizanai įsiveržtavo ir į miestelius, užpuldavo milicijos nuovadas, magazinus. 1949 m. į Šilalę atvažiavęs sunkvežimis su partizanais, apsirengusiais kaip rusai. Jie įėję į banką ir, paėmę visus pinigus, išvažiavo.

Šokių vakarėlių Lietuvoje nėra. Jei toks kur rengiamas, tai ateina partizanai ir susirinkusiuosius linksmintis išvaiko. Visų pirma tą namą, kuriame susirenkama, apsupa, kad niekas neišeitų. Paskui ta proga kolchozų tarnautojus, pirmininkus, sąskaitininkus ir pan. priverčia išsipirkti ir numauna jiems batus ir kelnes. Šitokios akcijos prieš šokių vakarėlius esą labai dažnas reiškinys. Būdamas partizanu Žagaréje, jis pats jose dalyvavęs, o apie Kaltinėnus ne vieną kartą buvęs stebėtoju.

Su milicija susitikti tokiomis progomis netekdavo. Ji šokių vakarų vengdavo, nes jiems buvo navojinga išsigérimo proga. Milicija kaimuose visada jaučiasi nesaugi ir visur labai atsargiai elgiasi.

PASKUTINIS SUSITIKIMAS SU PARTIZANAIS

Tai buvo 1951 m. vasario mėn. 20 d. Tada pasakotojas dirbęs kolchoze, bet, negalėdamas iš darbo išsimaitinti, eidavęs elgetauti. Jis žinojęs, kad į pietus nuo Kaltinėnų yra partizanų. Vienoje sodyboje ant kalno prie trobos jį pasitiko vyriškis ir paklausė, kas jis esąs. Pasakotojas atsakęs, kad „vokietuks", bet tas pareikalavęs dokumentų. Kadangi dokumentų neturėjo ir pažįstamų kaime nebuvo, tai jį sulaikė ir išsiuntė kitą vyrą apie jį pasiteirauti. Tas, po kurio laiko grįžęs, pranešė, kad „šitas žmogus tvarkoje".

Įėjęs į trobą pamatė, kad ji pilna partizanų. Jis likęs su jais visą vakarą — lošė kortomis, rūkė ir kalbėjosi. Vieną pažinęs, kad vokietis ir šis patvirtinęs, kad esąs kilęs iš Klaipėdos krašto ir jau 4 metai miške. Esikalbant, vėliau atėjo vienas vyras su radio žinių pranešimu, kurį garsiai visiems paskaitęs. Žinios buvo mašinėle surašytos ant vieno lapo.

19 val. partizanai pradėjo ruoštis. Visi prausėsi, skutosi, valė rūbus su šepečiu, valė batus su batų tepalu ir kai kurie net dantis su dantų pasta. Apsisiauté baltais apsiaustais. Po to visi sustojo maldai. Vienas ją kalbėjo, o kiti kartojo. Maldoje buvo paminėti žuvusieji draugai ir mirusieji artimieji. Po to užsidėjo kepures, pusbalsiu dainavo ir saliutavo kariškai. Atsisveikindami jie jam saké, kad jis Vokietijon negrįš. Partizanai išėjo, o jis liko sodyboje nakvoti.

IŠ SUGRĮŽUSIŲ VOKIETAIČIŲ, ERNOS IR ERIKOS, UŽRAŠŲ

Šventos Onos naktį į Traupės [miestelį
Staiga atkeliavo žiaurioji mirtis.
Netoli kapinių, taip ramioj [vieteléj,
Du mūsų broliukai užmerkė akis.

Vien graži tyla. Tyliai dar alsavo;
Angelas rymojo, išskėtęs sparnus.
Keliausim su Mariu, Tėvynės [gynėju,
Nes jo įšsiilgo mėlynas dangus.

Mirdamas Mariukas sunkiai [sudejavo,
Granatos sprogimas pritaré dar [jam.
Dar aušrelei auštant, rusai [prakeiktieji
Kruvinus lavonus dėjo vežiman.

Sužinos motulė tą didįjį skausmą,
Kad jau jos pražuvo trečiasis [sūnus.
Jos raukšlėtu veidu ašaros [riedėjo,
O širdelę slėgé skausmas toks [gilus.

A. Makarkas.

KOVAS IR LOKYS PARYŽIUJE

(Mūsų Paryžiaus korespondento.)

„KOVAS" PARYŽIUJE

Neskaitlinga Paryžiaus lietuvių kolonija pereito trečiadienio rytę buvo maloniai nustebinta, kai Paryžiaus spaudoje pasirodė žinios, kad Paryžiun atvyko lietuvių krepšinio komanda. Laikraščių antraštes paskaičiusiam akimirkai kilo klausimas: Lietuviai krepšininkai Paryžiuje? Iš Lietuvos?! Sensacija, nekasdieninė! Tik tolimesnės eilutės visa paaiškino. Tai lietuvių krepšininkų komanda „Kovas" iš D. Britanijos, iš Manchesterio fabrikų, atvyko Prancūzijon skelbti prancūzams, kad Lietuva gyva, kad Jos sūnūs, nors ir sunkiose salygose tremties gyvenimą nešdami, tęsia gražią Lietuvos krepšinio sporto istoriją, anuomet, Laisvės Dienomis, įrašiusią Lietuvos vardą į pirmąsias eiles.

Trečiadienį, rugsėjo 17 d., „Kovo" krepšininkai rungėsi su Paryžiaus krepšio komanda AZUR. Pavargę kovičiai negalėjo taškais įveikti gerai pailsėjusių ir fiziniai daug pajėgesnių prancūzų, kurie, tarp kita ko, buvo savo laiku mūsų tautiečio a.a. Just. Dočkaus paruošti, o taip pat ir čia tebegyvenančio krepšininko Venckaus tebetreniruojami.

Kovičiai užsirekomendavo visiškai gražiai ir sporto spauda pabrėžė, kad lietuvių komanda, nors ir buvo prancūzų dideliu tempu taškų skaičiumi įveikta, tačiau nė vienos minutės paryžiečiai nedominavo. Viena kas, žiūrovui aiškiai metėsi į akis, tai kovičių nepaprastas išvargimas, kuris ir nulėmė rungtynes 58:75 prancūzų naudai.

Kovui teko rungtis aštuonių dienų bėgyje astuonis kartus ir kiekvieną kartą vis kitoje didelio nuotolio esančioje vietoje. Rungtynės ir kelionė — tai kovičių dienotvarkė Prancūzijoje viešėjimo metu. Nežiūrint šito, mūsų sportininkų lygis yra augštesnis, negu pirmųjų Prancūzijos komandų.

Paryžiaus sporto dienraštis „Equipe" pažymėjo, kad „Kovas" atvyko eilei rungtynių į Prancūziją svarbiausiai tuo tikslu, kad palyginus savo jėgas su kontinentinėmis komandomis, nes Kovui Anglijoje trūksta pakankamo lygio priešų. Šito tikslo „Kovas" sieké ir tai jam pavyko, — pažymi dienraštis.

Paryžiaus lietuviai turėjo malonumo matyti savo tautines spalvas sporto aikštėje ir išgirsti draugе su skaitlingais žiūrovais Lietuvos Himno prieš rungtynes. Tai nepaprastai įspūdingas ir pasiilgtas momentas.

Išsirikiavę sportininkai pasikeitė dovanėlėmis — kovičiai įteikė prancūzams po tautinę vėliavėlę, o prancūzai „Kovo" kapitonui gražią taurę.

Žiūrovų tarpe buvo pp. Bačkiai ir nemažas būrys Paryžiaus kolonijos lietuvių. Buvo taip pat lietuvių, atvykusių iš provincijos.

Paryžiečiai apgailestauja negalėję tinkamai svečių priimti, nei su jais ilgiau pabendrauti, kadangi kovičių viešnagė Paryžiuje tetruko vos vieną vakarą...

Be rungtynių Paryžiuje, Manchesterio „Kovas" turėjo rungtynes šiuose Prancūzijos miestuose Turcoing, Mezieres, Autun, Nilvangé, Fuogeres, Cabourg ir Havre.

Ši mūsų krepšininkų viešnagė Prancūzijoje yra lieuviško užsispyrimo ir visos komandos pasiryžimo išdava. Turint galvoje visas sunkenybes, kurias kovičiams teko nugalėti, reikia džiaugtis ir didžiuotis, kad mažas sportininkų būrelis vien savo tvirtos valios pagalba įveikia didelius dalykus ir realizuoja mums visiems brangius ir ambicingus planus.

IR DAR VIENA STAIGMENA

Pereitą savaitę Prancūzijos lietuviai turėjo progos maloniai nustebti: Paryžiaus radiofonas transliavo Prosper Merimee lietuviško pavadinimo apysaka LOKYS, dalyvaujant Comedie Francaise akтėms ir aktoriams. Suprantama, Žemaitijos vardai buvo linksniuojami per visą vaidinimą, taip pat netrūko ir visiškai originalių lietuviškų žodžių. Klausytojui buvo nepaprastai malonu girdėti prancūzų aktorių, kalbant lietuviškai su „paryzietišku akcentu"...

Mūsų visuomenei šis veikalas gal ir mažiau žinomas, taciau prancūzui, nors ir mažai išprususiam literatūroje, jis žinomas ir yra populiarus. LOKYS, tai Žemaitijos bajoras Žemiotas, kurio motina, jo belaukdama, buvo nepaprastai išgąsdinta meškos. Pats Žemiotas savo gyvenimą baigia tragiškai — jis tampa... Lokiu. Apysaka šiurpi, tačiau labai gražiai parašyta ir su didele Lietuvos kraštui meile.

Prancūzijos radiofonas jau nebe pirmą kartą vykusiai lietuvius reklamuoja. Pereitą žiemą buvo transliuojamas visas ciklas, pašvęstas mūsų didžiajam poetui O. V. Milašiui. Taip pat šis radiofonas visada mini Lietuvos Nepriklausomybės šventę — Vasario 16.

Būčiau neobjektktyvus, jei prabėgčiau pro šalį apie kitos rūšies Lietuvos vardo garsinimą — tai penkmečio plano paskelbimo proga. Tarp kitą ko šitame „staliniame" penkmečio plane numatoma naujai perstatyti Klaipėdos uostą ir... Kaune pastatyti elektros jėgainę.

Paryžiaus „Le Monde" šia proga rašo, kad Pabaltijo kraštai susilauké ypatingo démesio naujame penkmečio plane. Į tuos kraštus proporcingai bus investuojama daug daugiau, negu į kitas sovietines respublikas. Laikraštis pastebi, kad rusai nori pakelti pabaltiečių gyvenimo lygį ir tuo įsigyti šių kraštų gyventojų simpatijų. Simpatijos, matomai reikalingos tam, kad geriau užsitikrinti savo būsimam frontui užnugarį. Kaip tie visi planai vyks ir kiek okupantas įsigys pabaltiečių simpatijų — parodys pats gyvenimas.

IR... VIETOJE SALDAUS...

Rudens laikas — vynuogių rinkimo laikas. Ta proga žymesniuose vynuogių rinkimų rajonuose vyksta įvairiausios iškilmės. „Vyno Ragautojų" brolija priima savo narius pasižymėjusius ir gerbiančius šį kilnų gérimą asmenybes. Šitos iškilmės yra laistomos vynu, pagal senas ir garbingas tradicijas. Tokiomis progomis netrūksta ir linksmesnių pasisakymų.

St. Emiliono Vyno Ragautojų Brolija, derliaus nuémimo proga, pasikvietė Paryžiaus laikraštininkus, garsius vynuogynų savininkus ir žinomesnius asmenis, jų tarpe Prancūzijos stambią figūrą — Pilypą Rotšildą, kuris papasakojo istoriją, kurią jokiu būdu nereikėtų laikyti antisemitiška, turint galvoje paties pasakotojo kilmę...

— Anglijoje, girdi, esąs toks įstatymas, kuris įgalina be didesnių formalumų keisti pavardę.

Žydeliui Levy įkyrėjo jo pavardė. Jis nutaria ją pakeisti. Eina įstaigon ir pareiškia savo pageidavimą.

— Norėčiau vadintis Macdonald — pasako Levy valdininkui.

— OK, — atsako šis ir perregistruoja dokumentus.

Po trijų mėnesių Mr. Macdonald vėl ateina pavardžių keitimo įstaigon.

— Esu Mr. Macdonald ir norėčiau savo pavardę pakeisti.

— OK, — atsako valdininkas.— Kokią dabar pasirinkote pavardę?

— Norečiau būti Macfersonu.

Raudonu rašalu perbraukiamas Macdonald ir įrašoma Macferson.

„Macferson'ui" išeinant, valdininkas neiškentęs paklausia:

— Sakykite Mr. Macferson, kodėl tamstai nepatiko Macdonaldo pavardė?

— Patikti tai patiko, — atsako buvęs Levy, bet, matote, kiekvieną kartą, kaip manęs klausiama pavardės ir aš pasakau, esąs Macdonald ,jie visi tuojau klausia: — Taip, Mr. Macdonald, bet kokia jūsų pavardė buvo prieš tai?...

J. Masiulis.

DAILININKO R. KUPREVIČIAUS PAVEIKSLŲ PARODA

Dailininkas R. Kuprevičius, išeidamas į tremtį, viską paliko, bet Lietuvos gamtos grožio ir meilės negalėjo palikti, nes ji jo lietuviškoje širdyje įaugusi.

Būdamas tremtyje kūrė ir kuria Lietuvos gamtos paveikslus — kompozicijas, kurių paroda dabar vyksta Buenos Aires lietuvių parapijos salėje. Kad galėtų didesnis lietuvių skaičius pasigérėti gimtųjų laukų vaizdais, paroda truks iki spalio mėn. pabaigos. Parodoje išstatyti vaizduoja visus metų laikus Lietuvoje. Paroda turi gerą pasisekimą ir nemažai paveikslų nuperka pasiturintieji lietuviai.

Pianistas A. Kuprevičius Argentinos lietuvių vardą išgarsimo koncertais ir Tautiniam Ansambliui „Daina" sumaniai vadovaudamas. Taip pat smuikininkė E. Kuprevičiuté puikai lietuvių vardą išgarsino smuku koncertuodama Argentinoje ir Europoje.

Leonas Kančauskas.

(PLB suvaž. — iš 1-mo pusl.)

veik visus. Prenumeruojama „Tremtis", daugelis laikraščių iš Kanados ir JAV. Nerasi šeimos ar viengungio, kuris neprenumeruotų kurio nors lietuviško laikraščio.

VILTYS

Ateitis nieko gero nežada. Kiekviena diena vis blogesnė. Sveikata tirpsta, bendruomenė mažėja.

BET NĖ VIENAS BELGIJOS LIETUVIS NENUTAUTĖS!

Visi laukia dienos, kada kelias į Tėvynę Lietuvą bus laisvas.

K.D.

ANTROJI SUVAŽIAVIMO DIENA

Susipažinę su atskiru Europos kraštų lietuvių gyvenimu, suvažiavę PLB pirmininkai, antrąją dieną svarsté tolimesnę suvažiavimo dienotvarkę. Platesnes diskusijas sukélé Prieškomunistinės veiklos sukoordinavimas ir suaktyvinimas ir tam tikslui centrinio informacijos biuro sudarymas.

Buvo konstatuota, kad propaganda tebevedama pasenusiu metodu, kuris neprisitaiko prie pasikeitusių aplinkybių.

Iš vienos pusės, krašte sąlygos nėra tos pačios, kurios buvo pirmosios okupacijos metu ir kelis metus po karo iki valiutos reformos. Iš kitos pusės, vakarų pasaulis jau dabar pažįsta komunizmą ir jo siekimus geriau negu prieš kelis metus.

Del to ir mūsų propaganda turi prisitaikinti prie tų pakitėjusių sąlygų, jeigu norime, kad ji būtų efektinga.

Propagandos pagrindas turi būti lietuvių telšė į nepriklausomybę, o vienokios ar kitokios gyvenimo sąlygos yra būtinas reikalas, kad propagandai vadovautų vienas centras, kuris koordinuotų visų pasaulio lietuvių vedamą akciją už Lietuvos išlaisvinimą, sektų spaudą, suorganizuotų Vilniaus radio klausimą ir pan.

Šiandien turime bent keletą informacijų biurų Europoje ir Amerikoje, kurių né vienas nepatenkina minėtų reikalavimų. Suvažiavimas pasisaké prieš steigimą naujo informacijos centro, bet išreiškė pogeidavimą, kad jau veikiantieji susijungtų į vieną vienetą.

Kol šito nėra padaryta, suvažiavimas nutaré Europos B-nių reikalams aptarnauti, naudotis prie Vokietijos PLB jau veikiančiu Informacijos Biuru, kur B-nės siųs informacijas ir iš kur bus informuojamos.

Manoma, kad tai bus teigiamas praktiškas žygis Europos B-nių veiklai pagyvinti ir sukoordinuoti.

TREČIOJI SUVAŽIAVIMO DIENA

Trečiąją PLB pirmininkų suvažiavimo dieną buvo svarstomi šie dienotvarkės punktai: 1) Bendro visiems Europoje likusiems lietuviams laikraščio klausimas, 2) Knygų leidimas, 3) bendra kultūrinė veikla ir 4) tampresnio ryšio ir nuolatinio bendradarbiavimo galimumai.

Tos dienos suvažiavimui pirmininkaująs, Vokietijos Krašto V-bos pirmininkas, P. Zundė, pabrėžė, kad valstybių ribos neturėtų būti kliūtimis lietuvių bendruomenėms tarpusavyje glaudžiai bendradarbiauti. Visų pirmą, pirmininko nuomone, Europos PLB turėtų turėti vieną bendrą organą ir tuo pačiu atsisakyti nuo mažų leidinėlių atskiruose kraštuose. Esančios dvi išeitis: išleisti naują laikraštį, arba susikoncentruoti apie „Britanijos Lietuvį", tik, suprantama, būtų gera, jei jis pakeistų savo parapijinį vardą ir pasivadintu „Europos Lietuviu". Be to, atskirų kraštų bendruomenėms turėtų būti leista pasisakyti dėl jo bendros linijos ir garantuotas atskirų bendruomenių interesų gynimas ir atitinkama informacija.

Šis klausimas sukėlė labai plačias diskusijas, užtrukusias keletą valandų. Buvo pasisakyta ir už tai, kad vardas gal būt turėtų būti keičiamas, kad naujasis laikraštis, jei bus skirtas visiems lietuviams, pasilikusiems Europoje, turėtų būti padidintas, kad turėtų naujus skyrius, skirtus atskiriems kraštams, kad kitų kraštų bendruomenės būtinai turinčios gauti teisę dalyvauti sprendžiamu balsu laikraščio leidime ir taip pat tų bendruomenių pritarimu skiriamas jo redaktorius, kuriam, tačiau, darbas nėra varžomas ir jis laikraštį redaguojąs savarankiškai.

Bendro laikraščio leidimo klausimą plačiai išnagrinėjus, suvažiavimo dalyvių buvo nutarta: ateityje „Britanijos Lietuvį" arba „Europos Lietuvį" leisianti DBLS, bendradarbiaudama su Europos lietuvių bendruomenėmis. Vyriausią leidimo Tarybą sudarys bendruomenių skirti atstovai. Taryba DBLS Centro Valdybai rekomendavus, skirsianti laikraščio redaktorių, kuris redaguosiąs savarankiškai. Bendruomenės pasiimsiančios proporcingą dalį atsakomybės laikraščiui leisti, ji platinti savo krašte gyvenančių lietuvių tarpe.

Šiuos Bendruomenių pirmininkų nutarimus, liečiančius „Britanijos Lietuvį", DBLS Centro Valdyba rekomenduos Visuotinam Suvažiavimui priimti.

Suvažiavimas pageidauja, kad numatomoje išlaisvinimo konferencijoje būtų sudarytos sąlygos dalyvauti visų Europos bendruomenių atstovams.

Suvažiavimas džiaugiasi visų Europos Lietuvių Bendruomenių gyvybiškumu ir nusistatymu ateityje visomis jėgomis tęsti darbą glaudaus bendradarbiavimo dvasioje. Tuo pačiu pageidauja, kad bendradarbiavimo ryšiai tarp Bendruomenių ir Vadovaujančių veiksnių būtų tampresni.

MIRĖ PULK. VACLOVAS JONAVIČIUS

Š.m. Adelaidėje (Australijoj) nuo širdies smūgio staiga miré pulk. Vaclovas Jonavičius, buv. ilgametis Lietuvos Karo Mokyklos lektorius.

Velionis buvo gimęs 1887 m. gruodžio 3 d. Šventežerio k., Seiny apskr. 1909 m. baigé Suvalkų gimnaziją, kur pasižyméje lietuviška veikla. Paskui stojo karo mokyklon, kurią 1911 m. baigęs, tarnavo rūsų kariuomenéje. Karo metu visą laiką išbuvo fronte, kur buvo keletą kartų sužeistas. Už narsumą buvo apdovanotas ivairiais ordenais ir pakeltas į pulk. lt. laipsnį.

Didžiajam karui pasibaigus, po ilgų pastangų, velioniui tik 1922 m. pasiseké grįžti Lietuvon, kur, kaipo specialistas, gavo dėstyti Karo Mokykloje artileriją. 1924 m. jis skiriamas Artilerijos Viršininko padėjėju. 1925 m. jis gavo pulkininko laipsnį ir ėjo 3 artilerijos pulko vado pareigas. 1927 m. pulk. Jonavičius vėl perėjo karo mokyklon lektoriauti ir dėl nesveikatos 1932 m. jis išėjo į atsargą. Už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Gedimino ir Vytauto Didžiojo ordenais.

1944 m. velionis pasitraukė į vakarus, ir 1949 m. atsidūrė su šeima Australijoj, kur dirbo fizinį darbą. Jis paliko Adelaidėje žmoną, dukrelę ir artimus gimines ten pat ir Brazilijoj.

SKELBIMAI

DBLS Lowton skyriaus narį, p. **Mečislova AUŽKALNĮ** ir Miss **Marie Isobel HEWITT,** sukūrusius šeimos židinį, sveikina ir linki laimingo gyvenimo.

Skyriaus Valdyba ir nariai.

Paieškomi Jonas Bukšnys, gim. 1918 m. Vilkaviškio apskr. buhalteris ir jo brolis Vincas Bukšnys, gim. 1920 m. Vilkaviškio apskr. mokytojas. Ieško seserys Danutė ir Eleonora Bukšnytės gyvenančios Danijoje. Žinantieji prašomi rašyti Č. Šliašinskas. Schweizerdalsvej 81. Copenhagen — Vanlse, Danmark.

Britanijos LIETUVIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Savaitinis laikraštis. Leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, — 43 Holland Park, London, W.11. Telef. PAR 0699.

Red. **B. Daunoras.** Redakcijos ir spaustuvės adr. 3, Southern Row, London, W.10. Telef. LAD 1186.

Redakcija raštus taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei autorius iš anksto nepraneša.

Prenumeratos kaina: metams — 32 šil., 6 mėn. — 18 šil., 3 mėn. 10 šil. Užsienyje: metams — 5 USA doleriai.

Skelbimai: spausdos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. Adreso pakeitimas — 1 šilingas. Paskiras numeris — 10 penų.

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.